

KÜLÖNBÖZŐEN – EGYÜTT

„Az Isten elhelyezte a tagokat a testben egyenként mindeniket, amint akarta.

Ha pedig az egész egy tag volna hol volna a test?

Így azonban sok tag van ugyan, de egy test.

*Nem mondhatja pedig a szem a kéznek: Nincs rád szükségem; vagy viszont a fej a lábaknak:
Nem kelletek nékem.*

Sőt sokkal inkább, amelyek a test legerőtelenebb tagjainak látszanak, azok igen szükségesek:

És amelyeket a test tisztességtelenebb tagjainak tartunk, azoknak nagyobb tisztességet tulajdonítunk; és amelyek éktelenek bennünk, azok nagyobb ékességben részesülnek;

Amelyek pedig ékesek bennünk, azoknak nincs erre szükségök. De az Isten szerkeszté egybe a testet, az alábbvalónak nagyobb tisztességet adván,

Hogy ne legyen hasonlóság a testben, hanem ugyanarról gondoskodjanak egymásért a tagok.”

1Korinthus 12,18-25

KALENDÁRIUM
OKTÓBER – MINDSZENT HAVA
– ŐSZHÓ –MAGVETŐ HAVA

Október 1. – A MET Egyházat évekig tartó üldözés után, harminchárom esztendővel ezelőtt, 1981. október 1-jei hatállyal ismerte el az akkori magyar állam „Magasztallak Uram, hogy felemeltél engem, és nem engedted, hogy ellenségeim örüljenek rajtam... Zengezzetek az Úrnak, ti hívei! Dicsőítsétek szent emlékezetét.” (Zsoltárok könyve 30,2.5)

Október 1. – Zene Világnapja

„Beszélgetvén egymás között zsoltárookban és dicséretekben és lelki énekekben, énekelvén és dicséretet mondván szívetekben az Úrnak.” (Efézusbellekhez írt levél 5,19)

Október 1. – Idősek Világnapja

„A vén emberekben van-é a bölcsesség, és az értelem a hosszú életben-é? Ő nála van a bölcsesség és hatalom, övé a tanács és az értelem.” (Jób könyve 12,12-13)

Október 4. – Jom Kippur – Engesztelés Napja

„Ugyanennek a hetedik hónapnak tizedikén az engesztelés napja van: szent gyülekezétek legyen néktek, és sanyargassátok meg magatokat, és tűzáldozattal áldozatok az Úrnak.” (3Mózes 23,27)

A történelmi Izraelben, amikor még állt a Templom, hatalmas bűnvallás történt ezen az ünnepen; Izrael egész népe könyörgött Istenhez, hogy a bűnbánati napon fogadja el a bemutatott áldozatokat.

Október 5. – Wallenberg-nap

„Aki egy életet megment, az egész világot menti meg.” 1989 óta minden évben e napon emlékeznek világszeretű Raoul Wallenberg (1912-1947?) svéd diplomatára, zsidómentőre.

Október 5. – 150 esztendeje hunyt el Madách Imre író-költő

„Be van fejezve a nagy mű, igen. / A gép forog, az alkotó pihen. / Évmilliókig eljár tengelyén, / Mig egy ke rékfogát ujítni kell.”

Október 6. – Nemzeti gyásznapi nap - 165 esztendeje haltak vértanúhalált az aradi tizenhármak

„Bús szívünknek enyhe fényed / Adjon nyugvást, békeséget; / Sugáridon szellem járjon / S keressen fel küzdelminkben / Az aradi tizenhárom.” (Agy Endre)

Október 9. – Szukkót – Sátoros Ünnep

A Sátoros Ünnep az Istenben való bizakodást jelképezi, amit a zsidóság a 40 éves pusztai vándorlás során tanúsított (3Mózes 23,43), másrészt betakarítási ünnep, arra utal, hogy öröm- és hálaünnep „midőn betakarítják a föld termését”.

Október 16. – Smíni aceret – a Sátrak ünnepe utáni nap, az őszi ünnepek zárónapja

„Hét napon áldozatok az Úrnak tűzáldozatot, a nyolczadik napon pedig szent gyülekezétek legyen és újra tűzáldozattal áldozatok az Úrnak; berekesztő ünnep ez, semmi robota munkát ne végezzetek azon.” (3Mózes 23,36)

Október 17. – Szimchász Tajró – A Tóra örömunnepe

Ekkor fejeződik be a heti Tóra-olvasás éves ciklusa, és ilyenkor hétszer körülviszik a Tóra tekerceit a zsinagógákban.

Október 17. – A szegénység elleni küzdelem világnapja

„És valakinél drágakövek találtatának, adák az Úr házában kincséhez, a Gersoniták közül való Jéhiel kezébe. És örvendezte a sokaság, hogy szabad akarattal adának; mert tiszta szívökből adakozának az Úrnak; Dávid király is nagy örömmel örvendezett.” (1Kronika 29,8-9)

Október 20. – 460 esztendeje született Balassi Bálint költő

„Fényes Nap világa, ez világ fáklyája, / Szép Hold, éj lámpása, / Égnek sok csillaga, / Az Úrnak szent nevét mindörökké áldja!”

Október 23. – Nemzeti Ünnep – az 1956. évi forradalom és szabadságharc kezdetének, valamint a Magyar Köztársaság 1989. évi kikiáltásának emléknapja

„Egy nép kiáltott. Aztán csend lett. / De most sokan kérdik: mi történt? / Ki tett itt csontból, húsból törvényt?” (Márai Sándor)

Október 31. – A reformáció emléknapja

A hagyomány szerint, 1517-ben ezen a napon függesztette ki Luther Márton a wittenbergi vártemplom kapujára 95 pontból álló tételsorát, melynek rendkívüli hatása volt, tanai futótűzként terjedtek.

Összeállította: Kerecsényi Z.

Tartalom

KALENDÁRIUM – Október	2
BEVEZETŐ GONDOLATOK „Nem tudjuk, mit cselekedjünk, hanem csak tereád néznek a mi szemünk.” (Iványi Gábor)	4
AKTUÁLIS A Biblia és a másság (Bereczky Géza)	5
AZ EGYHÁZTÖRTÉNELEM NŐALAKJAI Bib Istvánné - Ravasz Boriska (Szabó Ildikó)	6
HITÉPÍTŐ IRODALOM Vidáman járom az utam – Berta Isselmann missziósnővér életútja (Czövek Olivérné ford.)	8
ZSIDÓ ÉLET „Jól csak a szívével lát az ember. Ami igazán lényeges, az a szemnek láthatatlan.” (Schlesinger Hanna)	9
IFI SAROK (Tdke)	11
BACH KANTÁTÁINAK NYOMÁBAN Emberek sokasága más istenekhez fordul (Göncz Zoltán)	12
HÍRMOZAIK	14
MI MONDTUK	17
EGYPERCES ÁHÍTAT MINDEN NAPRA (ig)	19
ISTENTISZTELETI REND – Október	23
ÉLETEK, PÉLDÁK „Az éhezésnél a fázás volt rosszabb...”	24
AJÁNLÓ (KKS)	27
ÉLET ÉS VIDÁMSÁG	27
RÍMELŐ	28

Hangoló

Nagy közhely, de igaz:
ahányan vagyunk, annyifé-
lénk vagyunk. Rengeteg ún.
multikulturális programba
fektetnek pénzt világszerte,
hogy különböző emberek
megismerjék egymást, és
leküzdjék előítéleteiket.

A világban mégis számos
jel utal arra, hogy ez nem
mindenhol sikerül. A tör-
ténelemben vörös fonal-
ként húzódnak végig azok
a szégyenteljes események,
amelyeknek során emberek
ezreit, százezreit, akár mil-
lióit pusztították el, alázták
meg, csak mert más volt a
bőrszínük, vallásuk, hagyo-
mányuk.

Jelen korunkban is naponta
többször olvassuk-halljuk,
hogy embereket bántalmaz-
nak vagy akár mészárolnak
le azért, mert másképpen
élnek, gondolkodnak mint
támadóik.

Van, aki egy kis (saját
életében vagy környezeté-
ben bekövetkezett) válto-
zást is traumaként él meg,
és nem tudja elfogadni.
Különbözőségeink, „más-
ságaink” két ember legszo-
rosabb kapcsolatában is
jelentkezhetnek, nemhogy
attól távolabb mozdulva.

Ebben a számban azzal pró-
bálunk kicsit foglalkozni,
hogy miben nyilvánulhat-
nak meg ellenérzéseink, és
ezekkel mit kezdenénk..

Jó, ha eszünkbe vesszük:
a Teremtés sokszínűsége a
Teremtő akaratából szár-
mazik.

Iványi Margit

IMPRESSZUM

Kiadja a Magyarországi Evangéliumi Testvérközösség * 1086 Budapest, Dankó u. 11. * Telefon/fax: (06-1) 577-0515 *
E-mail: ev@wjlf.hu * www.metegyhaz.hu * ISSN1216 7223 * Technikai számunk:0444 * Bankszámlaszám:OTP Bank Rt.:
11708001-20520380 * Készíti a szerkesztőbizottság * Felelős szerkesztő: Iványi Margit * Felelős kiadó: Iványi Gábor *
Munkatársak: Iklódy Janka, Kovács Judit, Lendvai Éva, Papné Fejér Ingrid * Éves előfizetési díj: 1440 Ft *
Egyes példányszám ára 120 Ft * Megrendelhető a kiadótól és a MET lelkészi hivatalaiban.

BEVEZETŐ GONDOLATOK

**„Nem tudjuk, mit cselekedjünk,
hanem csak tereád néznek a mi szemünk.”**

(2Krónika 20,12)

Jósafát (így nevezi a Károli Biblia Júda istenfélő királyát) kis, töredék állam uralkodója volt. Nem mindig döntött helyesen, ahogy ez a kicsikkel gyakran megesik. Akkor sem látott tisztán, amikor a ravasz, álnok izraeli királlyal, Akhábbal kész volt szövetségben Szíria ellen vonulni (2Krónika 18). De okult a vereségből, Istenhez térítette népét – igaz bírakat rendelt följük és Isten akaratát kereste.

Ezért rendült meg oly nagyon (pedig törvényszerű a dolog), hogy a szíriaiak a Moáb és Ammon fiaival együtt megszámlálhatatlan sereggel új hadjáratot indítottak Júdea ellen. Ekkor mondta ezt a könyörgést a király: *„nincsen mibennünk erő e nagy sokasággal szemben, mely ellenünk jön. Nem tudjuk, mit cselekedjünk, hanem csak tereád néznek a mi szemünk.”*

Dietrich Bonhoeffer, a mártír evangélikus lelkész-teológus idézte gyakran ezt az igét a hitleri Németország rettenetes éveiben, amikor az egyházak és a nép döntő többsége rajongott a diktátorért (egyesek még béke Nobel-díjra is jelölték, mások Jézus második eljövételét vizionálták a szörnyetegben). Bonhoeffer jól látta a rettenetes véget. Ami tőle telt, megpróbálta megtenni. Másokkal együtt (testvére és sógora is köztük volt) az életével fizetett érte. Isten végül mégis elhozta a szabadulást. Csakhogy az antikrisztusok, diktátorok, zsarnokok szörnyű csillaga csakis a történelem végén hullik majd le véglegesen. Ezért a hívő ember minden korban (kicsiben vagy nagyban) szembe találja magát valamelyik képviselőjükkal.

A mi sorsunk sem más. Néhány évtizedes egyháztörténetünk során másodszor kényszerülünk minden erőnkkel jogaink és értékeink védelmére. A hívő nép ma is megosztott és félénk. Bátorság hiányában azok ellen fordul, akik szövetségesei lehetnének. Nem mondhatunk mi sem mást, az ellenség nagysága messze meghaladja erőinket. Sőt, olykor nem tudjuk, mit kellene tennünk. De bizonyára nekünk is azt az utat kell járnunk, ami Jósafátnak adatott. Jaháziel lévita az Úr lelke által azt javasolta, hogy a seregek mindenképpen vonuljanak ki és szálljanak szembe az ellenséggel. De válasszák (vereségre ítélt helyzetükben!?) azt a harcmódot, hogy folyamatosan „nagy felszóval” dicsérjék az Urat, ilyesmiket mondva: *„Bízzatok az Úrban, a ti Istenetekben, és megerősítettetek; bízzatok az ő prófétáiban és szerencsések lesztek!”* Közben pedig előre hívták az Úr énekeseit is, akik ezt zengték: *„Tiszteljétek az Urat, mert örökkévaló az Ő irgalmassága”*. Nem az történt, hogy a seregek emberfeletti harci tettekkel legyűrték a túlerőt. Az Úr maga cselekedett. Viszály támadt a megbonthatatlanak tűnő ellenséges szövetségben belül és egymást hányták kardélre. A győzelem akkor is csodálatos, ha csupán szemléltői, átélői vagyunk. Mi nem tudjuk, mit cselekedjünk, bennünk nincs elégséges erő. De az Úr, aki eddig sem hagyott cserben bennünket, örökkévaló irgalmasságával mellettünk lesz. Egyedül övé a dicsőség!

Iványi Gábor

AKTUÁLIS

A Biblia és a másság

Napjainkban a *másság* fogalmát elsősorban a homoszexuális vagy lesbikus beállítottságú emberek megjelölésére használjuk, holott ez a kifejezés ennél sokkal tágabb fogalmat takar:¹ mások az értelmi, vagy a testi fogyatékosok, a hajléktalanok, bizonyos vallási hovatartozásúak, a más nemzetiségűek, a nem európai kultúrában születettek, a politikailag más elveket vallók, de akár a zsenik is, tehát mindazok, akik eltérnek az adott társadalomban elfogadott normáktól.

A Biblia nem ismeri a *másság* fogalmát, de, ha személyiségpszichológia azt állítja, hogy minden ember egyedi, megismételhetetlen csoda, akkor ezzel a Könyvek Könyve sem száll szembe.

Ha azonban a *másságot* a fent említett szűkebb értelemben használjuk, akkor első, de még második pillantásra is azt tapasztaljuk, hogy a Biblia egyértelműen elítéli² az azonos neműek szexuális kapcsolatát, hiszen „*Férfi-úval ne hálj úgy, amint asszonnyal hálnak: utálatosság az.*” (3Mózes 18,22-28.)

Ennek ellenére vannak olyan bibliamagyarázók is³, akik szerint nem ártana egy harmadik pillantás sem, mert például a híres Szodoma- Gomora történetben „*Szodoma lakói ... meg akarják erőszakolni Lót anyagi látogatóit, a megrémült Lót pedig saját lányait ajánlja fel nekik, hogy megvédje vendégeit ... De vajon a szodomaiak bűne valóban az volt, hogy azonos neműekkel akartak konszenzuális, szeretet-alapú kapcsolatot létesíteni? Nyilvánvalóan nem. A szodomaiak heteroszexuális házasságban élő férfiak voltak, akiknek a legnagyobb bűne az volt, hogy erőszakos szenvedélyeik teljesen eluralták az elméjüket, és felebarátaikra támadtak. Az Ószövetség az idegenekkel szembeni ellenségességet, a vendégszeretet elutasítását bűnnek tekinti, akárcsak a nemi erőszakot. Az ókorban a fér-*

fiak (például ellenséges katonák) megerőszakolásának többnyire semmi köze nem volt a homoszexuális orientációhoz, célja elsősorban a megalázás, a szabad emberi létezésből való kizárás, a rabszolgasorba vetés volt.” E vélemény szerint a Biblia csak akkor ítéli el a „meleg” életformát, ha az erőszakos, a másikat kizsákmányoló vagy prostituált jellegű, ezért a hűséges „meleg” párok nem követnek el bűnt.

Hogy ez az elemzés mennyire „korrekt” (első pillantásra nem úgy tűnik, hogy szodomain embertársaink házasságára kitérne a Biblia, a konszenzuális szeretetkapcsolatok lehetősége az azonos neműek között pedig sose merül fel, se itt, se másutt), vagy mennyire tükrözi a magyarázó „másságát”, azt döntse el a kedves olvasó, miként azt is, hogy mit kezd Dávid és Jonatán barátságával. Dávid és Jonatán kapcsolata egy „meleg olvasatban” logikus módon kap homoszexuális látszatot, s lám, a legszebb történetek közé sorolódik. Természetesen a többség itt más véleményen van: nem akarja beszennyezve látni ezt a szép és hagyományos férfibarátságot.

Az Újszövetség ilyen irányultságú passzusainak értelmezésében is hasonlóak a szemléletbeli különbségek. Varga Zsigmond a Róm 1,26-27 kapcsán a *Jubileumi Kommentárban* „a homoszexualitás undorító áradatáról” beszél⁴, míg Farkasfalvy Dénes a *Római levél*⁵ című könyvében azon a véleményen van, hogy „*az ószövetségi hagyományokon alapuló zsidóság e kérdésben aligha volt megalkuvó*”. Sőt, hozzáteszi azt is, hogy a Pálnak „*vallástörténetileg nagyon is igaza van, a pogány termékenységkultusz és a szexuális züllöttség...szerves módon*” kapcsolódott össze.

A már idézett pendulum.blog szerint viszont, amit „*magyarra természetellenesnek fordítanak, a görög szövegben para phüszin, aminek a jelentése Pálnál valójában az, hogy szokatlan, a hagyományoknak nem megfelelő.*” Ugyanezt a frázist használja Pál az 1Korinthus 11,14-

¹ www.hhrf.org/karpatiigazszo/050127/sz01.html

² <http://www.bibliai-kincsestar.hu/news/bibliai-velemenya-homoszexualitasrol/>

³ http://pendulum.blog.hu/2014/01/05/eliteli-e%20a%20biblia%20a_melegeket

⁴ Jubileumi Kommentár. A Szentírás magyarázata. III kötet, 234. old.

⁵ Farkasfalvy Dénes a Római Levél, bevezetés, fordítás és magyarázat, 19. old.

ben, amikor a férfi hajának hosszúságával kapcsolatban polemizál: „*Nem tanít-e maga a természet arra titeket, hogy ha a férfi hosszú haját növeszt, szégyenére válik?*” A Római levél idevonatkozó része a bálványimádókról (pontosabban a bűnös emberiségről) szól (igaz, hogy ez utólagos címadás), ennek kontextusában szerepelnek a szexuális aktusok is. Pál szerint lényegi kapcsolat

áll fent a pogányok istentelensége, politeizmusa, bálványimádása, valamint szexuális kicsapongása, hűtlensége között. Némelyek szerint az apostol nem a tartós, szeretet-alapú monogám kapcsolatokat ítéli el, hanem a szexuális promiszkuitást. Tény, hogy ez a kérdés örök vita tárgya lesz hívő és nem hívő emberek között is.

Bereczky Géza

AZ EGYHÁZTÖRTÉNELEM NŐALAKJAI

Bibó Istvánné - Ravasz Boriska

(1909-1979)

Írással mindazon nők előtt kívánok tisztelni, akiknek férjük, társuk, apjuk, szerelmük részt vett az '56-os eseményekben, utána pedig börtön, nem egy esetben kivégzés, hosszú raboskodás és méltatlan mellözöttség lett sorsuk. Az '56-os hősök nevét emlékművekbe véstük, de a mögöttük álló, sorsukért rettegő, a rövid ideig tartó börtönlátogatásokért órákig sorban álló, a gyerekeket felnevelő, a mindennapokat túlélő, a reményt, holnapot biztosító asszonyok alakja lassan ködbe vész. Közülük egy volt *Bibó Istvánné*.

Bibó életrajzát olvasva inkább felsejlik, mint kirajzolódik egy másik arc, a felesége arca. Foglalkoztatni kezdett, ki volt ez az asszony, akinek édesapja Ravasz László püspök, a 20. század elejének meghatározó református egyházvezetője, férje pedig a máig nagyhatású politikus, jogtudós, politikai gondolkodó Bibó István volt. Hogyan tudott, tudott-e, tudhatott-e két ilyen markáns személyiség mellett és között egy emberpróbáló korban önfeladás nélkül helytállni?

1909-ben született Kolozsvárott, ahol anyai nagyapja református püspök volt. Öt éves, amikor kitör az első világháború, tizenegy, amikor a trianoni békeszerződés megpecsételi Erdély sorsát, és tizenkettő, amikor a család Budapestre költözik, mivel édesapját meghívják a Dunamelléki Református Egyházkerület püspökének. Gyermekkorát jólétnek is mondható anyagi biztonságban, képességei kibontakozását maximálisan elősegítő környezetben tölthette. Tanulmányait a kor egyik legismertebb és legjobb református gimnáziumában, a Baár-Madasban folytathatta. Ha nem is tudjuk nyomon

követni, mi minden formálta személyiségét, gimnáziumi igazgatónőjének róla írt jellemzése sok mindent elárul abból, kivé is formálódott: „*Kiváló, nagy képességei, nagy tudásvágya, a kereszténységnek nemcsak megtanulása, de annak valóban átéléséből fakadó lelki előkelőség*” jellemezte.¹

Érettségi után a Pázmány Péter Tudományegyetemen tanult, történelem-latin szakos tanári diplomát szerzett. Ösztöndíjjal eljutott a bécsi Collegium Hungaricumba, ahol doktori dolgozatához gyűjthetett anyagokat. Diszsertációját Szekfű Gyulához, a kor legismertebb történészéhez nyújtotta be „A magyar állam és a protestantizmus Mária Terézia uralkodásának második felében” címen. A konzervatív ideológusból moszkvai nagykövetté lett Szekfűvel – levelezésük bizonyossága szerint – annak élete végéig bensőséges kapcsolatot ápolt. A Baár-Madas Gimnáziumban tanított annak 1952-ben bekövetkezett államosításáig. Egykori tanítványai szerint kiváló koponya, sziporkázó tanáregyéniség volt. 1940-ben kötött házasságot Bibó Istvánnal. Boriska édesapja, Ravasz László református püspök, nagy tudású teológus, a nemzeti konzervatív kurzus egyik meghatározó egyházi személyisége, a felsőház tagja. Bibó István pedig a Márciusi Front néven elhíresült progresszív, demokratikus átalakulásokat szorgalmazó, a Horthy-kurzust sok mindenért kárhóztató (és éppen ezért rendőri zaklatásnak kitett) csoportosulás egyik támogatója, ideológiai megalapozója. Hogyan tudott ez a két világ ta-

¹ Huszár Tibor: *Ravasz Boriska (1909-1970) Iratok és Levelek. VALÓSÁG, 1992/2. sz. 73-95.*

lálkozni – rejtély.² Az életrajzi írások is hallgatnak erről. Tény azonban, hogy itt két ember méltó szellemi társra lelt egymásban, és a kortársak tanúsága szerint házasságuk boldog, harmonikus volt. Három gyermekük született. A II. világháború utáni években rövid felemelkedés után Bibó István mozgásteret fokozatosan beszűkült.³ Az egyházi iskolák államosításakor feleségének is el kellett hagynia a gimnáziumot és Budapestet is. Szentendrére kellett kijárnia, ami napi három és fél óra utazást jelentett. Közben 1953-ban szív mellhártya gyulladásban meghalt születése óta beteg, nyolc éves kislányuk... „Szeptember óta minden reggel korán úgy indultam el hazulról, hogy nem tudtam gyermekeimet iskolába, óvodába indítani, orvosságukat beadni, lázukat megmérni, orvossal telefonálni, s kislányom halálos ágyához is fél napos késéssel értem oda emiatt...” – írja 1953 májusi áthelyezési kérelmében. Kőbányára került, a Növény-olajipari Technikumba.

Bibó Istvánt 1956-ban a Nagy Imre kormány államminiszterévé nevezték ki. Ő az utolsó, aki november 6-án elhagyja a parlament már orosz katonákkal körülvett épületét. 1957 májusában letartóztatják és 1958. augusztus 2-én halálra ítélik. Az ítéletet később életfogytiglanra változtatták. Az ítélet vagyonelkobzással is járt. Bibóék bútorát a Bizományi Áruházba kellett volna szállítani, de a bútorarabokra jelentkezett egy azonnali vásárló, aki lemondott az elszállításról.⁴ Bibó végül az 1963. évi általános amnesztiával szabadult. Eközben feleségét megfosztották igazgatóhelyettesi állásától, és hogy az utcára ne kerüljön a „könyvtár vezetője” lett. Csak férje szabadulása után kaphatta vissza tanári státuszát, az olyan nagyon szeretett katedrát. A do-

kumentumok keveset árulnak el arról, hogyan vészelte át Bibóné férje börtönéveit és az utána következő méltatlan elhallgattatását. Volt diákjai csak a csodálatos irodalom és történelem órákra, az alapos egyetemi előkészítőkre, a fegyelmezett közszolgára emlékeznek, aki nem mondott többet, mint amennyit a kor megengedett. Csak bemutatkozáskor emelte fel büszkén fejét és arisztokratikus hangsúllyal mondta: Bibó Istvánné vagyok.⁵

Pár – viszonylagos békében töltött – nyugdíjas év után, egy gyors lefolyású tüdőrák támadta meg. Életkedve sokáig megmaradt, de utolsó heteiben csonttá soványodva mondogatta: „Elfáradtam, feladom.” Férje pár héttel élte őt túl. Az Óbudai temetőben nyugszanak, sírjukon ez a felirat áll: „Valaki igyekszik életét megtartani elveszíti azt, és valaki elveszíti azt, megtalálja azt.” (Lukács 17,33)

Szabó Ildikó

⁵ http://archivum.magyarhirnap.hu/velemenyt/boriska_neni.html

Orosházáról a hejcei nyári családi táborra emlékezünk...

„Tied az ország, a hatalom és a dicsőség.” (Máté 6,13)

Orosházi iskolánk szociális munkásaként lehetőségem volt Hejcére elkísérni iskolánkból egy családot, anyukát és két kislányát. Gyülekezetünkben Eszterrel és gyermekeivel is együtt utaztunk, akik több éve nyaralnak a táborban. Hejcé-ről szóló elbeszéléseik szeretettel-teli élményekről szóltak, ezen alkalmakkor öröm és várákozás töltött el bennünket. A Hejcéen töltött napokon átadhattuk magunkat a szabadságnak; Isten ölelt át minket, vezetett, védelmezett és óvott...

E pár bevezető gondolat után Andika anyukájának élménybeszámolója következik:

„Táborozási élményeink Hejcéen

Maga az a tudat csodálatos volt, hogy nyaralhatunk, illetve, hogy olyan helyre mehetünk, ahová életünkben nem juthatnánk el magunktól. Amikor egyre közelebb jutottunk Hejcéhez, egyre szebb volt minden, gyönyörű helyeket láttunk! Sajnos dohányszom, de kibírtam egész nap, hogy ne gyűjtsak rá, ez nagy szó nálam! Amikor a táborba értünk, nagyon örültünk, de szerintem mindenki. Vacsorával vártak minket, a szoba is nagyon szép és kényelmes volt. A gyerekek nagyon jól érezték magukat, a felnőttek közül mindenki aranyos, jószívű, figyelmes volt. Olyan volt, mint egy nagy család! Ami a reggeleket illeti, a legjobban azt tetszett, hogy mire felkelünk, volt kávé, reggeli bőségesen, és az áhítat számomra nagyon különleges volt. Főként az a mondat, hogy »aki ételt, italt adott, annak neve legyen áldott«! Szép volt nagyon! Az áhítat utáni közös beszélgetésekből sokat tanultam, tanulságos történeteket ismerhettem meg. A táborút is még egy nagyon szép, közös élmény volt.

Felejthetetlen volt, köszönöm Iványi Gábor elnök úrnak és Ifj. Iványi Gábor lelkész úrnak a lehetőséget! Kolompár Andrea és kislányai: Szandika és Bettike”

² Minthogy após és vő is nagy respektussal viseltettek egymás iránt, köztudottan bensőséges kapcsolatot ápoltak egymással. Egyetlen esetben, a zsidó kérdés vonatkozásában olvashatunk ki Bibó írásaiban közvetett kritikát apósa felé. Bibó a háború után hangsúlyozta a keresztény egyházak, egyházi vezetők felelősségét a történelemben. Ravasz László felsőházi tagként megszavazta az első és a második zsidótörvényt. A harmadik ellen már felemelte a szavát, de későn. 1956 után írt visszaemlékezéseiben – a történelem fényében – már hibának látja az első két törvény melletti kiállítását is.

³ 1945 után Bibó Istvánból a közigazgatás átszervezésén dolgozó minisztériumi osztályvezető, majd egyetemi tanár lett. A fiatal Bibónak rendkívül termékeny korszaka volt ez. Ekkor született „A magyar demokrácia válsága” című korszakos munkája is. 1949-ben, a Mindszenty-per és a Rajk-per évében Bibó előbb a szegedi egyetem politikatudományi tanszékére került, majd megfosztották katedrájától. Közismert keserű mondása arról, hogy a sírkövére majd azt véssék fel: „élt 1946-tól 1949-ig”. Az ország legkiválóbb gondolkodóinak egyike könyvtárosi beosztásban dolgozott tovább. Sárközi Máttyás: *Bibó István és Sárközi Márta barátsága*. HOLMI, 2011. augusztus <http://www.holmi.org/2011/08/sarkozi-matyas-bibo-istvan-es-sarkozi-marta-baratsaga>

⁴ A vásárló a család közeli barátja, Sárközi Márta volt.

HITÉPÍTŐ IRODALOM

Vidáman járom az utam – Berta Isselmann missziósnővér életútja

(részletek)

Magánkihallgatás a mennyei királynál

Hú az Úr. Jézus ügyel rá, hogy a szolgálat ne legyen fontosabb számomra, mint ő maga. Néhány éve több hétig voltam ágyban fekvő beteg, s ezalatt számos magánkihallgatásom volt a mennyei Királynál. Amíg a kórházban voltam, halála előtt imádsággal állhattam a szomszédom mellett. Mikor elbocsátottak, a magas vércukor miatt diétáznom kellett, ami nem tett jót, teljesen elerőtlenedtem. Sajnos a gyógyszerek tovább rontották a látásomat. Négy hétig képtelen voltam a szolgálatra. A Zsoltárok 34,9 lett Isten leckéje számomra: „*Ízleljétek és lássátok, milyen jóságos az Úr.*” Ízleltem és láttam – szívén megpihenve – jóságának olyan bőségét, hogy nem győztem csodálkozni, és a testi bajok sem nyomasztottak többé. Csodálatos!

Most újból szolgálók. A tudóm megerősödött, a cukor elmúlt, makkegészségesnek érzem magam. Az Úr é a hála és a dicsőség! A régi frissességben örömmel hirdethetem hatalmát, míg eljön.

A friss öreg a régi frissességben

Berta Isselmann testvér 80. születésnapja előestéjén beszélgetett D. Hoba nővérrrel a Dél-Kelet-Európa Missziótól:

S.D.H.: Kedves Berta testvér, még fülünkben cseng, amit az elmúlt hónapok során gyakran mondtál és énekeltél: „Nemsokára 80 leszek, Jézusra nézek, és megvidámít szeretete”. Reméljük és kívánjuk, hogy holnapi ünnepnapodat és további életutadat és szolgálatodat Isten öröme és dicsérete töltsé be. Megkérhetlek, hogy néhány kérdésre válaszolj? Tulajdonképpen mióta vagy hívő?

B.I.: 45 éve.

S.D.H.: Ha visszatekintesz a négy és fél évtizedre, vagy nyolcvan évedre, mi volt a legnagyobb élményed?

B.I.: A legnagyobb eseményt 1934-ben éltem át, egy sátormisszióban. Ott találkoztam Jézus Krisztussal mint személyes Megváltómmal és Urammal.

S.D.H.: Másképp érzed magad, mint 60 évesen?

B.I.: Nem, minden változatlan. Nem visszafelé nézek, hanem előre, és nem lefelé, hanem felfelé.

S.D.H.: Mit kívánsz Jézustól magad számára a jövőre nézve?

B.I.: Elsősorban, hogy vaksi szemeim ellenére mindig tisztán láthassam az Urat. Ez az ígéret: „Szépségében látom meg a királyt” számomra nem csak az öröklétre érvényes, hanem már most. Minden új napra a Zsoltárok 34,9 legyen az Igém: „*Ízleljétek és lássátok, milyen jóságos az Úr. Boldog, aki benne bíz!*”

S.D.H.: Berta testvér, rajtad mindig látszik a hit vidámsága és vigasztalása. Egyáltalán ismered a kísértéseket és voltak-e krízisek az életedben?

B.I.: Természetesen mindenkinek vannak kísértései. Nekem is. De gyakorlom magam abban, hogy minden rosszat azonnal elfelejtsek. Az öröm és hálaadás segít nekem, hogy a készülődő belső kríziseket legyőzzük. Születésemtől fogva rosszak a szemeim, s ez újból és újból kísértés forrása. De hogy még 80 évesen is látok, ez sokkal nagyobb ajándék. Legutóbb egy visszaesett rab sok könnyembe került. De ezeket a könnyeket felülírja az ígéret: „*Akik könnyhullatással vetnek, vigadva aratnak.*” Most tehát a beteljesedést várom. Az a tudat, hogy Atyám semmit nem tesz rosszul az életemben, döntő módon segít a kísértések legyőzésében. Nem a magamé vagyok, hanem az övé. Kitarok, mert Ő tart. Minden panasz Jézus megtagadása lenne.

S.D.H.: Milyen lesz a holnapi ünnepnap?

B.I.: Vendégeket várok, és biztos sok hittestvér és ember felhív majd, akikkel a szolgálatban találkoztam. Ezért otthon kell maradnom. Biztosan írásban is sok köszöntést kapok. Estére az énekkarral találkozom. Együtt fogjuk dicsérni az Urat. Ami engem illet, szeretném, ha a 80. születésnapomat és egész további életemet az alábbi vers határozná meg:

*Szeretlek Téged,
Dicsérlek Téged,
Hálát adok Néked.
Tisztellek Téged,
szolgállok Téged
most és az öröklétben.*

*Fordította: Czövek Olivérné
(Vége)*

ZSIDÓ ÉLET

„Jól csak a szívével lát az ember. Ami igazán lényeges, az a szemnek láthatatlan.”

(Antoine de Saint-Exupéry: A kis herceg)

A címbéli idézet aktualitása örök érvényű.

Ékes bizonyítéka ennek a Magyarországi Evangéliumi Testvérközösség által ez év szeptemberében meghívott izraeli vak és gyengénlátó csoport tapasztalata. Dr. Iványi Gábor, a Magyarországi Evangéliumi Testvérközösség elnöke immár tizenegyedik alkalommal segített hozzá izraeli hátrányos helyzetű fiatalokat ahhoz, hogy háborús környezetükből, fenyegetettségükből kiszakadva erőt meríthessenek hétköznapjaikhoz. Évek óta sikerül mosolyt varázsolnia azoknak az izraeli gyerekeknek és fiataloknak az arcára, akik napjaik jelentős részét bunkerokban töltik, és akiket a MET támogatásával meghívott immár közel tucatnyi alkalommal budapesti nyaralásra. A szép programokon kívül a MET minden alkalommal biztosította vendégeinek a glatt kóser ellátást, a zsinagóga látogatását, a Szombat megtartását, a csoport személyes védelmét.

Dr. Iványi Gábort és az általa irányított intézményeket Izraelhez szoros kapcsolatok fűzik. A bibliai idézet, miszerint „benned megáldatnak a Föld népei”, éppúgy szól a zsidóknak, mint valamennyi népnek, így a palesztinoknak is: mert Iványi Gábor bízik abban, hogy egyszer béke és közös áldás lesz az olajfák alatt. (Iványi Gábor szavai egy riportban.)

Sajnos, ez azonban úgy tűnik, sokáig várat még magára. Egy izraeli újságíró írta róla: „*Iványi Gábor mintha nem csak saját egyháza, hanem a globalizált világ bölcs és segítő lelkésze-rabbija volna, aki igyekszik segíteni a rászorulóknak Magyarországon és azon kívül is.*”

Iványi Gábor nemrég rövid izraeli körúton volt, hogy – mint már annyiszor – a helyszínen tapasztalja meg az aktuálisan zajló fegyveres konfliktust, valamint egyúttal szolidaritásáról biztosítsa azokat, akik elszenvedik ezt, és tapasztalataival igyekezzen eloszlatni azokat a magyarországi és európai tévhiteteket, amelyek Izraelt agresszornak akarják beállítani.

Látogatása során úgy vélte, hogy a sérült emberek – akik bár igyekeznek teljes életet élni, dolgozni, tanulni – számára nyújtott példaértékű segítség lenne a legfon-

tosabb. Ezért úgy döntött, a jelenlegi konfliktusos helyzetben látássérültek számára szeretne egyháza, a MET segítséget nyújtani ahhoz, hogy kiszakadjanak a napi feszültségekből, és kissé felüdüljenek ezek a fiatalok. Így az idén szeptemberben a MET vak- és gyengénlátó izraeli fiatalokat látott vendégül. Miután az elmúlt időkben már Tel Aviv is a támadott területek közé tartozik, a szeptember elején vendégül látott csoport tagjai között több olyan városból érkeztek, ahol szirénák szóltak nap mint nap, figyelmeztetve a támadásokra a palesztinok által küldött rakétaesők miatt.

A megérkezés estéjén Iványi Gábor valamint munkatársai – akik a későbbiekben kísérői is voltak a csoportnak – várták a reptéren a vendégeket.

A Wesley János Lelkészsképző Főiskola kollégiumában, 2-3 ágyas szobákban helyezték el a vendégeket, akiknek vezetője a Tel Aviv-i Vakok Egyesületének igazgatónöje, *Keren Jaffe* szociális munkás volt.

A kísérők legalább olyan izgalommal várták a programokat mint a vendégek, annál is inkább, mert ez volt az első látássérült csoport akiket vendégül láttak. A tapasztalat példaértékű volt: egyetlen kivétellel senki sem érkezett fehér bottal. Önállóan jártak azok is, akik teljesen világtalanok voltak, kivéve egy zenetörténész fiatalembert. Sziszi, a társaság üdvöskéje, legvidámabb tagja szintén születésétől fogva világtalan. Minimális segítséget vett csak igénybe társaitól. Ő volt, aki ha lehetőség adódott rá, táncolt, énekelt vidáman, ahol csak tehetett. Az ő hobbija, hogy nyelveket tanul, így már több mint hét nyelven beszél.

Bár a csoportot kísérők közt két gyógypedagógus is akadt, de rájuk is a meglepetés erejével hatott a csoport tagjainak önállósága, életvidámsága.

A programok változatosak és sikeresek voltak. A budapesti városnézés, a zsidó negyed megismerése, a gyógyfürdőzés, a hajókirándulás Szentendrére és a többi mind nagy örömet okoztak a vendégeknek. Alkalmuk volt találkozni Izrael magyarországi nagyköveteivel Ilan Morral, és kötetlen beszélgetést folytatni vele az izraeli és a magyarországi helyzetről, a két ország kapcsolatáról. A MAZSIHISZ-ben való látogatásunk

alkalmával Zoltai Gusztáv volt ügyvezető igazgató ismertette tevékenységüket és a magyarországi zsidóság életét és múltját.

A Szombat bejövetelét a Nagyfuváros utcai zsinagógában ünnepeltük.

A csoport étkezéséről az eddig is bevált módon gondoskodott a Magyarországi Evangéliumi Testvérközösség. A glattkóser Hanna Étterembe fizetett be, hogy a kóser étkeztetést biztosítsa. Ugyanígy gondoskodtak kóser reggeliről és vacsoráról is.

Örömmel vették a fiatalok az Iványi család meghívását Békásmegyerre, ahol a kötetlen beszélgetés mellett lehetőségük nyílt betekinteni a család életébe, valamint lovaglásra, állatsimogatásra. Kellemes meglepetés volt mindannyiunk számára, hogy részesei lehettünk több koncertnek. Balatoni Péter zongoraművész előadását újabb követte, mert a hallgatóság az első koncert után kérte, hogy legközelebb Liszt műveivel is kápráztassa el a hallgatóságot. Így néhány nap múlva újból meghallgathattuk a fiatal zongoravirtuózt.

Nagy mulatozás, jókedv kísérte a Zsidó Fesztivál keretén belüli klezmer és Budapest Bár előadást is. A társaság vidáman énekelve vett részt az eseményen.

Utolsó esténken zenés-táncos búcsúestet tartottunk mindannyiunk részvételével, akik együtt voltunk ezzel a kedves csapattal az itt töltött nyolc nap alatt.

Akik Budapest utcáin találkozhattak ezzel a tizennégy emberrel, akik a MET vendégei voltak, nem gondolhatták, hogy a boldogan éneklő, mókázó fiatalok fizikailag nem látó emberek, és egy olyan országból jöttek ahol mindennapjaik háborús támadások között zajlanak.

Az ő nevükben is köszönetet szeretnék mondani a Magyarországi Evangéliumi Testvérközösségnek, a Wesley János Lelkészképző Főiskola Kollégiumának, az ott dolgozóknak, minden segítőnek, és mindazoknak, akik munkájukkal hozzájárultak ahhoz, hogy nemcsak feledhetetlen napokat tölthetett itt a csoport, de barátságok is szövődtek.

Keren Jaffe az izraeli csoport szociális munkás igazgatója külön kérése, hogy a továbbiakban a szociális munka terén is legyen lehetőség az együttműködésre a két intézmény között, elmélyítve a kulturális-oktatási kapcsolatokat a különböző szociális intézményekkel.

„A zsidó felfogás azt vallja, hogy a világ fennmaradását az egyensúly teszi lehetővé. Mindazok, akik vétkeznek, bűnös életvitelükkel kihívják az isteni Gondviselés haragját, és a rossz irányba billentik a 'mérleget', ami által a világ a pusztulás felé halad. A cádikok, az igaz emberek, tiszta erkölcsi magatartásuk, jó cselekedeteik révén viszont a világ fennmaradását segítik elő, a jó irányába billentik a „mérleg” nyelvét, miáltal megmentik a világot a morális pusztulástól.” (Naftali Krausz: Gondolatok az ötödik perekből, Az igazak nem kérnek jutalmat)

Köszönet Dr. Iványi Gábornak és a MET-nek, hogy tevékenységükkel a mérleg nyelvét ismét jó irányba billentették.

A Zsidó Újév beköszönte előtt még üzenénk: „Jövőre Jeruzsálemben (Tel Aviv-ban)!”

Szeretettel: Keren, Ronit, Avihad, Jaarit, Limor, Sivan, Galina, Ido, Sisi, Eti, Inbar, Eluran, Betty, Tali és aki e sorokat lejegyezte:

Schlesinger Hanna

A MET 33. születésnapja alkalmából

Kedves Barátaink, Testvéreink!

Köszönjük a MET hivatalos fennállásának 33. évfordulójára küldött sok-sok köszöntést, bátorítást, meleg szavakat. Hálával gondoltunk arra, hogy az Örökkévaló ennyi időn és nehézségen (és örömmön) át megtartott bennünket.

Köszönjük a sok jóakarató ember támogatását!

Aznap a 33. zsoltárt olvastuk el éves Közgyűlésünkön, ezt osztjuk meg kedves Mindannyiójukkal is:

Zsoltárok könyve 33. rész

1. Örvendeztetek ti igazak, az Úrban; a hívekhez illik a dicséret. 2. Dicsérjétek az Urat cziterával; tízhúrú hárfával zengjétek néki. 3. Énekeljétek néki új éneket, lantoljatok lelkesen, harsogón. 4. Mert az Úr szava igaz, és minden cselekedete hűséges. 5. Szereti az igazságot és törvényt; az Úr kegyelmével telve a föld. 6. Az Úr szavára lettek az egek, és szájának leheletére minden seregök. 7. Össze gyűjti a tenger vizeit, mintegy tömlőbe; tárházakba rakja a hullámokat. 8. Féljen az Úrtól mind az egész föld, rettegjen tőle minden földi lakó. 9. Mert ő szólt és meglett, ő parancsolt és előállott. 10. Az Úr elforgatja a nemzetek tanácsát, meghiúsítja a népek gondolatait. 11. Az Úr tanácsa megáll mindörökké, szívének gondolatai nemzedékről-nemzedékre. 12. Boldog nép az, a melynek Istene az Úr; az a nép, a melyet örökségül választott magának. 13. Az égből letekint az Úr; látja az emberek minden fiát. 14. Székhelyéről lenéz a föld minden lakosára. 15. Ő alkotta mindnyájok szívét, és jól tudja minden tettöket. 16. Nem szabadul meg a király nagy sereggel; a hős sem menekül meg nagy erejével; 17. Megcsal a ló a szabadításban, nagy erejével sem ment meg. 18. Ámde az Úr szemmel tartja az őt félőket, az ő kegyelmében bízokat, 19. Hogy kimentse lelköket a halálból, és az éhségben is eltartsa őket. 20. Lelküink az Urat várja, segítségünk és paizsunk ő. 21. Csak ő benne vigad a mi szívünk, csak az ő szent nevében bízunk! 22. Legyen, Uram, a te kegyelmed rajtunk, a miképen bízunk te benned.

IFI SAROK

Keress meg a megfelelő bibliai személyek nevét és megfejtheted a rejtvényt!

1. _ _ _ _
2. _ _ _ _
3. _ _ _ _ _ _
4. _ _ _ _ _ _
5. _ _ _ _
6. _ _ _ _ _ _

1. Bibliában a második evangélista.
2. Mózes fiútestvére.
3. Próféta, aki királlyá kente Sault és Dávidot.
4. Bíró volt a Bírák könyvében, ereje a hajában volt, rettegetek tőle a filiszteusok.
5. Eredetileg pásztor volt, de próféta lett belőle, Jöel próféta könyve után jön a róla szóló rész a Bibliában.
6. II. Királyok könyvében szerepel az ő neve, Elizeus prófétának volt a megtévedt szolgája.

10 dologban különbözik a két kép egymástól. Keress meg a különbségeket!

Jó munkát kívánok!
Tdke

BACH KANTÁTÁINAK NYOMÁBAN

Emberek sokasága más istenekhez fordul

Bach kétszázhatvanöt számú kantatájának összessége maga a változatosság. Mindegyik más. Állandóan változik a tételszám, a tételek szerkezete, azok egymáshoz való viszonya, változnak a hangnemek, az alkalmazott hangszerek, az énekesek hangfajai. S mindez a szemképrázlató sokszínűség – az egyházi művek esetében – *egyetlenegy* célt szolgál: Isten üzenetének minél plasztikusabb, hitelesebb tolmácsolását. A szakrális művekben felbukkanó „más” szinte mindig felelős döntést készít elő, vagy már annak eredménye: „Segíts, hogy Igéd nyomán mindörökké más életet keressék!” (BWV 175:7) „De Isten más úton halad: az övét erős kézzel vezeti a kereszt tengerén át az ígért földjére.” (BWV 178:2) A mai szóhasználatban értett, deviáns „másság” is előfordul e műcsoportban: ugyanis a *Phoebus és Pán viszálya* c. világi kantatában (BWV 201:5) egy görög isten, Apolló énekel szerelmi dalt kedvesének, Jácintnak (vö. *Élet és Világosság*, 2014/5.). A legbotrányosabb „másságot” azonban egy egyházi kantatában találjuk meg. E főbűn: az Egyentől való elfordulás – más istenek felé. A kantáta (*Az egek Isten dicsőségéről beszélnek – Himmel erzählen die Ehre Gottes*, BWV 76) 1723. június 6-án hangzott el először a lipcei Tamás-templomban.

1. Kórus: A prelúdium és fuga módjára kettétagoló, fényes, lelkes, ünnepélyes nyitótétel a 19. zsoltárból idéz: *Az egek Isten dicsőségéről beszélnek, a mennyből az Ő keze munkáját hirdeti. / Nincs olyan szó vagy beszéd, ahol hangjuk ne hallatszana.* (Vashegyi György nyersfordítása) (A mű a világhálón meghallgatható: <http://www.youtube.com/watch?v=5bxsRX41kF8>)

2. Recitativo (tenor): Vonósok kísérik az énekes-szólista áhítatos énekbeszédét: *Isten bizonyágot ad létezéséről! / Természet és kegyelem mindenkire szól: Mindez Isten műve, / Hogy az ég esőt ad, / Hogy lélek és test egyaránt mozdul. / Isten Maga fordult hozzátok, / És számtalan követő által így szól: / Fel, jöjjetek szeretetlakomámra!*

3. Ária (szoprán): A három szólam (szólóhegedű, szoprán, continuo) mindegyikében szinte folyamatosan felbukkanó, Isten szavát mintegy visszhangzó, rövid dallamotívumból bomlik ki a következő tétel: *Halljátok, ti népek, Isten szavát, / Siessetek kegyelem-trónusához!*

/ Minden dolgok kezdete és vége / Az Ő egyszülött Fia: / Hogy mindenki hozzá forduljon.

4. Recitativo (basszus): Az ördög rondít bele léptenyomon a basszus-szólista énekbeszédébe. Disszonáns tritónusz (*diabolus in musica*) emeli ki a gonosz mesterkedésének „eredményeit” („más istenekhez” – *andern Göttern* / „bálvány” – *Götze* / „uralkodik” – *beherrscht* / „bölcsek” – *Weisen* / „sütnek” – *brüten* / [Beliál = a sátán] „lakik” – *sitzt* / „maguk” – *selbst* / sőt, hogy a zürzavar teljes legyen: „Krisztustól” – *von Christo*): *Hogyan hallhatjuk mégis, / Hogy emberek sokasága / Más istenekhez fordul? / A gyönyör legősbibb bálványa / Uralkodik az emberek kebelében. / Bölcsek ostobaságot sütnek ki, / Beliál lakik Isten házában, / Míg maguk a keresztények is elfutnak Krisztustól.*

5. Ária (basszus): A romlott állapotokat leíró előző tétel felháborodott áriába torkollik. A méltatlankodó-dohogó hangvétel a hangszeres szólamokra (vonósok, trombita) is áttevődik: *El innen, bálványimádó társaság! / Álljon bár fejtetőre a világ, / Én továbbra is Krisztust imádom, / Ő az értelem fénye. / El innen, bálványimádó társaság!*

6. Recitativo (alt): A kantáta első felét lezáró korált (a 7. tételt) ariosóvá oldódó énekbeszéd vezeti be: *Te, Urunk, mindenféle útról elhívtál minket Magadhoz, / Amikor a pogányok sötéttségében ültünk, / És egyszerre (amint fény a levegőt / Élettel tölti meg és megkönnyebbíti) / Megvilágosítottál és életre keltettél minket, / Sőt saját Magaddal tápláltál is / És Szent Szellemed küldted, / Ki folyton lelkünkben lebeg. / Ezért szálljon hát most Feléd legalázatosabban ezen imánk:*

7. Korál: Az ima-korál – kísérete révén – különös, egyedi karaktert kap. Ennek a nehezen szavakba önthető nyugtalanságnak oka az, hogy a kísérő hangszerek (az első hegedű szinkópái és a continuo hangsúlytalan helyekre eső hangsúlyos hangjai) szinte mindvégig bizonytalanra teszik a koráldallam tényleges súlyviszonyait. Ez a furcsa, lebegő, eltolt perspektívájú hangzás csupán a korálsorok végénél fordul vissza a „ritmikai tótágasból”, s áll biztos lábakra: *Legyen hozzánk Isten kegyelemmel / És adja ránk áldását, / Orcája tiszta fényével / Az örök életre világosítson meg minket, / Hogy*

felismerjük az Ő művét, / És hogy mi kedves Neki e Földön, / És hogy Jézus Krisztus üdvét és erejét / Megismertessük a pogányokkal, / Hogy Istenhez térítse őket!

8. Sinfonia: A korabeli gyakorlat szerint a prédikáció után hangzott el a kantáta második része, amelyet hangszeres tétel (oboa d'amore, viola da gamba és continuo) indít. Akárcsak az első rész kezdete, ez is két szakaszból (Adagio – Vivace) tevődik össze. Anyagát Bach később egy orgonaműben, az *e-moll* triószonátában (BWV 528) is felhasználta.

9. Recitativo (basszus): E vonóskíséretes recitativo szövege nyomán érteni véljük az első részt lezáró korál különös, konok elszántságát: *Isten áldja meg hívei csapatát, / Hogy ők az Ő dicsőségét / Hit, szeretet és szentség által / Tanúsítsák és terjesszék. / Az Eget e Földön a hívők közössége jelenti, / Melynek csupán folytonos harc árán / (Mit a gyűlölet és veszély ellen folytat) / Tud e világban megigazulni.*

10. Ária (tenor): Szenvedélyes ária következik, amelyben az „ellenséges fajzat” sistergő gyűlölete ismét tritónusokban manifesztálódik: az első mondat – rendhagyó módon – ezzel a fals hangközzel indul (a-disz') és végződik (d-gisz). E furiózus hangvétel a középrészben – Krisztus nevének említésére – természetesen megváltozik, elragadtatóvá, szeretetteljessé válik: *Gyűlölj csak, gyűlölj teljes erőddel, / Ellenséges fajzat! / Hogy Krisztust hittel*

magamhoz öleljem, / Lemondok minden földi gyönyörörről.

11. Recitativo (alt): E tételtől kezdve már végig a szeretet válik a kantáta főszereplőjévé: *Már érzem lelkemben, / Amint Krisztus engem / A szeretet édességére tanít / És mannájával táplál, / Hogy itt, e világban közöttünk / A testvéri hűség / Mindig erősödjön és megújuljon.*

12. Ária (alt): Ringató, kedves ária mélyíti tovább a recitativo szeretetteljes hangvételét: *Szeressetek, ó keresztények, tetteitekkel! / Jézus meghal testvéreierért, / És ők is újra meghalnak egymásért, / Mivel Krisztus összeköti őket.*

13. Recitativo (tenor): A tenor-szólista tömören összefoglalja az előző két tétel gondolatait, a kiáradó szeretetet a mennyei örökkévalóság időtlenségében szemlélve: *Így hát a kereszténység / Magasztalja Isten szeretetét / És ekképpen igazolja azt: / Örökkön-örökké / A Menny kegyes lelkei / Istenről és dicsőségéről tanúskodjanak.*

14. Korál: Az első részt záró korál áldást kérő, magasztaló, utolsó versszaka csendíti ki a kompozíciót: *Mondjon Neked köszönetet és dicsérjen Téged, Istenünk / A nép jótettek által, / A föld gyümölcsöt hoz és meggyógyul, / Hisz a Te szavad a legjobb tanács. / Áldjon meg minket az Atya és a Fiú, / Áldjon meg Isten, a Szentlélek, / Kit az egész világ magasztal, / És leginkább félve tisztel / És szívből így szól: Ámen.*

Göncz Zoltán

MET szolidaritási nyilatkozat a civil szervezetekkel, melyek ellen hatósági hajsza indult – 2014. szeptember 19.

A Magyarországi Evangéliumi Testvérközösség szolidáris mindazon (mintegy hatvan) civil szervezetekkel, amelyekkel szemben hamis indokok alapján hatósági erőszakkal hajsza indult.

Megjegyezzük, hogy az a látványos rendőri felvonulás, majd az azt követő – nyilván szintén felülről utasított adóhatósági eljárás – mely először az Őkotárs, majd több ismert (TASZ, NANE, Roma Sajtóközpont, stb.) és kevésbé ismert civil szervezet ellen elindult, üzenet az egész társadalomnak is: így jár mindenki, aki segíteni próbál jogfosztottnak, szegényeknek, politikai okokból elnyomottaknak vagy azoknak a csoportoknak, intézményeknek, melyeket a ellentmondást nem tűrő hatalom éppen ellenségének tekint.

Meggyőződésünk, hogy a „bünt” nemcsak egyének vagy korlátozott felelősséggel rendelkező szervezetek követhetik el, hanem sokszoros a vétke annak a vezetésnek, amely nem elégszik meg mindent átfogó hatalmával, hanem a törvényalkotást, az erőszakszervezeteket és a gazdasági befolyását is arra használja, hogy eltapossa politikai ellenfeleit és elnyomja a gyengéket. Az is megszokott, hogy minden diktatúra alatt köztörvényes bűnökkel igyekeznek meggyanúsítani a rendszer kritikusaikat. Nemcsak Jézus járt így, vagy Szókratész, hanem ezzel az eszközzel élt helyileg Horthy, Rákosi, Kádár és ehhez a módszerhez nyúl vissza a nyíltan mindent uralni akaró jelenlegi államirányítás is.

A magyar társadalom megrendült, megfélemlített és elbizonytalanodott állapotban van. Éppen ezért van nagy szükség azokra, akik szót emelnek mindenkiért, akiket a jogállamiság és a demokrácia felszámolása különösen is veszélyeztet. Isten áldását kérjük a Norvég Alapra, de az Őkotárs Alapítványra, a TASZ-ra és mindazokra a csoportokra, akik nyíltan vállalják és vállalják – kockázatok árán is – az igazságért, a méltányosságért és a tisztességért való kiállást és a gyengék védelmét.

Iványi Gábor, a MET elnöke

HÍRMOZAIK

HÍRMOZAIK

A Magyarországi Evangéliumi Testvérközösség nyilatkozata (strasbourgi döntés és kormány-reakció)

Az Emberi Erőforrások Minisztériumának Egyházi, Nemzetiségi és Civil kapcsolatokért Felelős Államtitkársága 2014. szeptember 11-én, 11.30-kor az Országos Sajtószolgálaton (OS) keresztül közleményt adott ki a strasbourgi Emberi Jogok Európai Bírósága jogerős döntéséről.

A Magyarországi Evangéliumi Testvérközösség (MET) örömmel üdvözlí a strasbourgi Emberi Jogok Európai Bíróságának áprilisban hozott, és 2014. szeptember 8-án jogerőre emelkedett döntését, mellyel kötelezi a Magyar Kormányt a jogaitól megfosztott egyházak státuszának helyreállítására, és az elmúlt évek során elszenvedett hátrányaik megszüntetése érdekében kártérítést ír elő.

Amennyiben ez 6 hónapon belül nem valósulna meg, az érintett egyházak újra a strasbourgi Emberi Jogok Európai Bíróságának döntését kérhetik. A MET ezt fogja tenni.

A Magyarországi Evangéliumi Testvérközösség nem ismeri a többi érintett egyház (véltetőleg szintén megalapozott) konkrét anyagi követelését, de a magunk nevében a leghatározottabban visszautasítjuk az EMMI szóban forgó közleményének sértő kijelentését: „Figyelemmel a strasbourgi bírósághoz benyújtott kártérítési kérelmekre, azok jellegéből és mértékéből is megállapítható, hogy az érintetteket itt elsődlegesen üzleti célú haszonszerzés motiválja.”

Sajnálatos, hogy az EMMI megismétli a sokszorosan hamisnak bizonyult vádaskodást, hogy az új egyházi törvény megalkotását „az adófizető magyar emberek megkárosítását célzó tevékenység” megakadályozása tette volna szükségessé.

A MET kizárólag az egyházi státusz elvesztéséből származó, igazolható és bizonyítható kárának megtérítésére tart igényt.

Az EMMI arról is megfélekedezni látszik, hogy a MET-et más egyházakkal együtt hónapokig tartó, több irányú vizsgálatnak vetették alá, melynek végén Balog Zoltán miniszter aláírásával olyan értékelés érkezett a Parlament Igazságügyi Bizottságához, miszerint egyházunk esetében az elismerés törvényi feltételei minden tekintetben fennállnak.

Az EMMI nyilatkozat azon további állítása, miszerint „Magyarországon a vallási tevékenységet végző szer-

vezetek jogosultak a személyi jövedelemadó 1%-ának fogadására” azt a hivatalosan megválaszolandó kérdést veti fel, hogy ebben az esetben miért nem kaptuk meg még a 2012-ben felajánlott 1%-okat sem, sőt, az azt követő évek állampolgári felajánlásait sem? Miért küldött a NAV olyan tartalmú leveleket az adózóknak, hogy a MET számára az SZJA 1%-a nem ajánlható fel?

Az EMMI nyilatkozata azt is állítja, hogy a leminősített egyházak folytathatnak felsőoktatási képzést. Ezzel szemben kénytelenek vagyunk közölni, hogy éppen a mostani tanévben tesz meg mindent a Minisztérium, hogy Wesley János Lelkészképző Főiskolán minden szak ellehetetlenüljön.

Az EMMI nyilatkozat utolsó bekezdése is megtévesztő, mivel az csak az ún. „bevett egyházakról” szól, és az „egyházi személyek” kedvezményeiről. Ezek a juttatások a diszkriminált felekezetek esetében nem érvényesülnek. Kellemetlen, de mégis utalnunk kell arra, hogy a strasbourgi bíróság azért nem vette figyelembe a magyarországi jogszabályváltozásokat, mert azok már a Velencei Bizottság és a Magyar Alkotmánybíróság szakmai szűrőjén is fennakadtak.

Ezen a helyzeten az sem javít, hogy az inkriminált jogi tételek (visszamenőleges törvénykezés, egyház és egyház megkülönböztetése stb.) időközben az Alkotmánybíróság által nem érinthető Alaptörvénybe kerültek. Nyilvánvaló, hogy nem a strasbourgi bíróság által figyelembe vett európai alapszabályokat kell a változó magyar szabályozáshoz igazítani. A Magyar Alaptörvényt és a sarkalatos törvényeket az Európában elfogadott jogi értékekkel kell megfeleltetni.

Bízom benne, hogy az Egyházi, Nemzetiségi és Civil Kapcsolatokért Felelős Államtitkárság nem a teljes Magyar Kormány (talán nem is a Minisztérium), hanem csupán a saját nevében tette ezt az ellentmondásos nyilatkozatot. A MET várja a minisztérium felelős helyreigazítását, és azt, hogy erkölcsi elégtételt is szolgáltat a megbántott közösségeknek, köztük egyházunknak, a Magyarországi Evangéliumi Testvérközösségnek. A strasbourgi bíróság jogerős döntéséből eredő tárgyalási kötelezettség tudomásunk szerint az Igazságügyi Minisztériumot terheli, mellyel meggyőződésünk szerint korrekt és eredményes megállapodásra fogunk jutni.

Budapest, 2014. szeptember 12.

Dr. Iványi Gábor

Iványi Gábor, MET elnök levele a parlamenti képviselőkhez – 2014. szeptember 22.

Tisztelt Képviselő!

A Parlament őszi ülészsaka közeli napjainak a valamelyikén Ön elé kerül az Egyházi Törvény (Etv) melléklete módosításának ügye. Arról van szó, hogy az EMMI hozzávetőleg egy éve (még az előző parlamenti ciklus alatt) kezdett összetett vizsgálata tíz, korábban egyházi státuszától megfosztott egyházat minden tekintetben alkalmasnak talált a jelenlegi Etv szerinti egyházi jogállás elnyerésére. Megvizsgált bennünket a nemzetbiztonsági hatóság is és egyikünkönél sem talált nemzetbiztonsági kockázatot. Ekkor maga elé idézett minket a jelenlegi Parlament Igazságügyi Bizottsága, mely sértő érdektelenség és némi elnöki arrogancia érzetése mellett megállapította, hogy jelentős társadalmi szerepvállalásunk ellenére ez a tevékenységünk nem érvényesül kellően általános körben (itt feltehetőleg arra gondolhatott Rubovszky – kereszténydemokrata – képviselő úr, a bizottság elnöke, hogy Jézus példáját követve leginkább a szegények, a kirekesztettek felé szolgálunk, és nem a kiváltságosok kegyeit keressük), ezért azt javasolja Önöknek, hogy utasítsák el felvételünket az Etv mellékletében felsorolt egyházak lajstromába. Én azonban azt várom Öntől, hogy az egyházi státuszunk visszaállítását jelentő „IGEN!” szavazatot adja le ebben az ügyben. Nem csupán tíz (zsidó, keresztény és más vallású) jogfosztott egyházzal van szó. Az igazság és jogosság érvényesülésére váró kör sokkal szélesebb. Önök előtt azonban jelenleg csak tíz egyház ügye fekszik. Noha fontos számomra a most érintettek (sőt a többi meghurcolt egyház) sorsa is, ezek a felekezetek azonban nem kértek arra, hogy a szószólójuk legyek. Viszont egyházamat, a rendszerváltás előtti hetvenes években a kommunista diktatúra által éveken át üldözött, majd 1981-ben, még az 1895.évi XLIII.Tc által államilag elismert Magyarországi Evangéliumi Testvérközösséget teljes felhatalmazással és felelősséggel képviselem. Az „IGEN!” melletti érvelésemet hét szemponttal támasztom alá:

Az új Etv megalkotását semmiféle tisztességes indok nem tette szükségessé. A legsúlyosabb érv, hogy tudniillik egyesek visszaéltek volna az egyházi jogállással és anyagi előnyök szerzése céljából nyilvánították volna magukat vallásfelekezetté – soha nem nyert bizonyítást. Mi több, ilyen ügyben sem addig, sem azóta az ügyészség nem indított eljárást. A politika irányából megfogalmazott vádak légből kapott városi legendákon alapultak. Nem tekinthetjük őket másnak, mint a hatalomhoz is méltatlan sértegetéseknek. Egy hamisságban fogant jogi

eljárás áldozataivá tennének Önök bennünket, ha nemet mondanának jogállásunk helyreállítására.

Az Etv lényegében társadalmi és parlamenti vita nélkül született. Megalkotói csupán saját szemükben vélték az új jogszabályt „kodifikációs remekműnek”. A szakmai fórumok (pl. a Velencei Bizottság, amelyet egyébként a magyar kormány kért fel kritikára) súlyos aggályokat fogalmaztak meg. Az általuk bírált paragrafusok máig elfogadhatatlan pontjai a törvénynek. Ilyen többek között a visszamenőleges jogfosztás, az egyenlő elbánás hiánya, vagy az a tény, hogy az egyházi státuszt nem a független bíróság, hanem egy politikai testület – a parlament – (ráadásul kétharmados szavazati többséggel) biztosíthatja csupán. Ha Önök most nemmel szavaznának, ezzel elősegítenék, hogy egy szakmailag határozottan kifogásolható, minden konszenzust mellőző törvény maga alá gyűrjön minket.

Az Etv (végszavazás előtt néhány órával alapvetően átformált) első változatával szemben az Alkotmánybírósághoz (Ab) fordultunk, mely „közjogi érvénytelenségre” hivatkozva megsemmisítette a törvényt. A kormány ezzel egy időben új, lényegében változatlan tartalmú, bár még szigorúbb feltételeket támasztó jogszabályt fogadtatott el a parlamenttel, mellyel szemben kénytelenek voltunk ismét az Ab-hoz fordulni. A legfőbb testület most is (érveinket akceptáló, a Velencei Bizottság kritikáival egyetértő) pozitív döntést hozott, sőt kijelentette, hogy egyházi jogállásunkat helyre kell állítani és kártérítési igényünk is jogos. Ez a döntés ma is jogerős, a kormány folyamatosan mulasztást követ el a végrehajtás eliminálásával. A helyzetet jogilag az sem menti, hogy a kormány újabb törvénymódosítást hajtatott végre, mellyel az alkotmány sértő tételeket hozzáférhetetlenné téve, azokat alaptörvényébe súlyosította és korlátozta az Ab hatáskörét. Amennyiben Önök nemmel szavaznának, ez az Ab jogerős döntésének a megvetése lenne.

Az újabb és újabb törvényváltoztatásokra mindig határidőben és kifogásolhatatlan választ adtunk. Tennünk kellett ezt azért is, mert az együttműködés elutasítása esetére indoklás nélküli nyilvántartásból való törléssel és teljes vagyonek Kobzással fenyegettek bennünket. Az akkor illetékes parlamenti bizottság azonban egyszerűen elszabotálta ügyünk továbbvitelét. Ha most Önök nemmel szavaznának, igazságtalanul figyelmen kívül hagynák, hogy még az általunk (és a szakmai fórumok által is) kifogásolt, ellenünk hozott törvények alapján is megfelelünk (és a példátlan szigorítások ellenére is megfelleltünk) az egyházakkal szemben támasztott feltételeknek (melyeket eltérő bánásmóddal az ún. bevett egyházaktól nem vártak el).

Miután minden hazai jogorvoslati lehetőséget kimerítettünk, a Strasbourgi Európai Emberi Jogi Bírósághoz fordultunk, mely ez év áprilisában úgy döntött, hogy méltatlanul elvett egyházi státuszunkat helyre kell állítani, és a magyar államnak hat hónap alatt meg kell egyeznie velünk. A kormány ugyan megfellebbezte a döntést, de ez csupán időhúzásnak bizonyult. A bíróság nem fogadta be az új, méltányolható elemeket nem tartalmazó szempontokat, így az ítélet jogerőre emelkedett. Amennyiben Önök nemmel szavaznának, önként vállalt politikai közösségünk elveit és hazánk nemzetközi szerződéseit tagadnák meg. Ilyet még a hasonló ügyben szintén pervesztes nagy Oroszország sem engedett meg magának. Önök a magyar nép akaratának képviselőjére kaptak megbízatást tőlünk, és arra, hogy a végrehajtás törvényessége felett örködjének. Minden állampolgárnál nagyobb az Önök felelőssége. Hinniük kell abban, hogy felelős formálói a mai magyar jogállamiságnak. Tudniuk kell, hogy döntéseinkért egyszer mindnyájunknak számot kell adnunk. Ezért teljes alázattal és a szakmaiság minden eszközével érvényre kell juttatniuk az igazság(osság)ot és a törvény(essége)t. Tisztességgel csak olyan döntéseket hozhatnak, amelyek ezt a célt szolgálják. Amennyiben nemmel szavaznának ügyünkben, igazságtalan és törvénysértő eljárásban vállalnának bűnös szerepet.

Végül, arra gondoltam, hogy – gyakorló lelkipásztorként – megosztom Önökkel egyik mai bibliai olvasmányomat. Ehhez, a 146. zsoltárhoz fűzött gondolataimmal akarom zárni leveletem: „Dicsérjétek az Urat! Dicsérd én lelkem az Urat! Dicsérem az Urat, amíg élek; énekelek az én Istenemnek, amíg vagyok. Ne bízzatok a fejedelmekben, emberek fiában, aki meg nem menthet! Kimegyen a lelke; visszatér földébe, és aznapon elvesznek az ő tervei. Boldog, akinek segítsége a Jákób Istene, és reménysége van az Úrban, az ő Istenében; Aki teremtette az eget és földet, a tengert és mindent, ami bennük van. Aki megtartja a hűségét örökké; igazságot szolgáltat az elnyomottaknak, eledelt ad az éhezőknek. Az Úr megszabadítja az elfogottakat. Az Úr megnyitja a vakok szemeit, az Úr felegyenesíti a meggörnyedteket; szereti az Úr az igazakat. Megoltalmazza az Úr a jövevényeket; árvát és özvegyet megtart, és a gonoszok útját elfordítja. Uralkodni fog az Úr örökké, a te Istened, oh Sion, nemzedékről nemzedékre! Dicsérjétek az Urat!” A bibliai szakasz szembeállítja a halandó „fejedelmek” mulandó „terveinek” szolgálatát és az irántuk való vak elkötelezettséget a világot teremtő, örökké hűséges, igazságszerető, szolidáris és méltányos Isten imádatával. A zsoltár ismeretlen szerzője reméli, hogy megértjük: a jó választásnak nincs alternatívája rövidtá-

von sem. Önök közül sokan elhihették, hogy egy valaki jelenti a törvényt, a bölcsességet, az igazság mércéjét és övé minden döntés felelőssége is, Önöknek pedig az igazság és jogosság örök elveitől függetlenül is, ellentmondás nélkül szolgálniuk kell ezt az akaratot. Egyesek talán megriadtak attól a gondolattól, hogy ellenkező esetben nem érvényesülhetnek vagy kiveti őket magából az a kör, melynek tömeghangulata biztonságérzetet sugall. Mások esetleg az ellenszolgáltatásra gondoltak. De vajon mi realizálható ezen az oldalon?

Jézus azt kérdezi egyszer követőitől (Márk evangéliuma 8,36-37), hogy „mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri, lelkében pedig kárt vall? Avagy mit adhat az ember váltságul az ő lelkéért?” Mit nyerhetnek Önök a lelkiismeret kiiktatásával segített törvényhozói döntésekért cserébe? Egyszeri végkielégítést? Trafik-koncessziót? Valamilyik szegény pásztor nyája alól kirántott birkalegelőt? De csakugyan, megéri-e egy valakiért feláldozniuk lelki békéjüket, Isten jó tetszését? Nem egy valaki, hanem csakis Egy Valaki méltó az Önök feltétlen bizalmára és hódolatára, mert Ővé „az ország és a hatalom és a dicsőség mindörökké”. Ne szavazzanak ellenünk „nemet”, s ha „tartózkodásnál” nagyobb a bátorságuk, „igen” szavazatukkal adják vissza teljes vallásszabadságunkat!

Adományozás

Hálás köszönet folyamatos támogatásukért! Ha munkánkat, működésünket segíteni szeretné, megteheti sárga csekken (melyet kérésre postázunk), vagy személyesen a 8. kerület, Dankó u. 11. sz. alatt. Telefon: (06-1) 577-05-15 (hétköznap 8 és 16 óra között), e-mail: metegyhazi@wjlf.hu. Banki utalás esetén számlaszámunk: 11708001-20520-380 (OTP Bank). A közleménybe kérjük, írja be, adományát mire szánja! Amennyiben nem szerepel ott semmi, fenntartási kiadásokra fordítjuk az összeget. Köszönjük!

Képes beszámoló

Rendezvényeinkről rövidfilmeket a www.wesleystudio.hu-n, folyamatosan frissülő honlapunkon láthatnak, és megtalálják bennünket a Facebook-on is – mind az egyházat, mind a Wesley Stúdiót.

Olvasói vélemény

Kedves Olvasóink újsággal kapcsolatos véleményét, történeteit, gondolatait, kérdéseit szeretettel és folyamatosan várjuk az ev@wjlf.hu e-mail címre.

MI MONDTUK

„...Auschwitz után a zsidók élete szentebb mint a haláluk, szentebb még Isten nevéénél is.”

Emil L. Fackenheim rabbi, filozófus

Tisztelt megemlékezők!

Köszönjük Önöknek, hogy a mai kegyeleti megemlékezésünkre eljöttek. Engedjék meg, hogy külön is tisztelettel köszöntsem Dr. Lednitzky András urat, a Szegedi Zsidó Hitközség elnökét, Markovics Zsolt szegedi főrabbi urat, a Szegedi Polgármesteri Hivatal képviselőjében Kardos János urat, a Humán Közszolgáltatási Iroda irodavezető-helyettesét, Dr. Molnár Judit történész asszonyt, Rozgonyi Botond urat, a Magyar Pünkösdi Egyház szegedi gyülekezetének a lelkészét, a Wesley János Általános- és Középiskola képviselőjében Trócsányi Anikó igazgatóasszonyt, Makra Szabó Csilla tanárnőt és növendékeit, Szász András és Szász Mercédesz tanulókat és Dr. Iványi Gábor urat, a Magyarországi Evangéliumi Testvérközösség elnökét és egyházunk jelenlévő lelkészeit. Hadd mondjak köszönetet Tari János úrnak, a szegedi Nagyállomás állomásfőnökének is, hogy rendezvényünk helyszínét biztosítva mindenben rendelkezésünkre állt.

Tisztelt megemlékezők! A Holokauszt 70. évfordulóján a Szegedről és környékéről elhurcolt és bevagonírozott több ezer zsidó honfitársainkra és ma közöttünk élő utódokra emlékezünk, és mindazokra is, akiket a Magyarországon megvalósult tervszerű megbélyegzés, összegyűjtés, közöny, sanda-félelem és gyilkos indulat átadott a gyötrelmes halálnak, a napjainkban is ható szenvedéseknek. Éppen lezajlott nyári lelkészkonferenciánkon az egyik beszélgetésünkön a 126. zsoltár sorait idéztük. A zsoltárt újra olvasva nem tudtam azt elvonatkoztatni a mai megemlékezésünktől. „Mikor visszahozta az Úr Sionnak foglyait, olyanok voltunk, mint az álmodók” – így hangzik a zsoltár első verse. Theodor Adornóval folytatva: de, lehet álmodni Auschwitz leírhatatlansága után? Létezhet-e visszatérés a nyomorúságból?

¹ A beszéd elhangzott 2014. június 27-én a szegedi Nagyállomáson a Magyarországi Evangéliumi Testvérközösség szegedi gyülekezeté és a szegedi Wesley János Óvoda, Általános Iskola és Középiskola által szervezett megemlékezésen. Jelen írás a beszéd szerkesztett változata.

Az Exodus vallomásaiban a nyomorúságból való visszatérés megkerülhetetlen helyszíne a puszta. A pusztai emlékezés. A Kánaán nem választható helyette, és nincs nélküle sem.

Egyiptom emléke, a szolgaság házában az emléke: a puszta. Az áthatolhatatlan tengerbe fulladó puszta. Isten kimondhatatlanságának, elfeledhetőségének, kezelhetetlenségének emlékhelye.

A halál és az isteni ígéretek egyidejű jelenlétének retentete.

A Holokausztról való megemlékezés nem ad lehetőséget választani a puszta vagy Kánaán között.

A puszta elkerülhetetlensége számunkra keresztények számára különösen is a múltunk és örökségünk tévo szemlélése.

Számunkra, az Auschwitz után sivárrá vált emlékezés helye: a szörnyűség előtti és az azt követő kereszténység örök elválaszthatatlanságának pusztasága. Az Auschwitzban megnyilvánult cinkos némaságunk tettesség és társtettség tett minket a lezajlott tragédiában. Lehetséges számunkra Kánaán a pusztán, sőt a tengeren is átkelve?

A mi örökségünk mindenekelőtt a puszta. Nem a Kánaánt keressük. Az Isten adománya marad. Ahogy a puszta is, a lehetőség, hogy tettesként együtt legyünk az áldozatokkal és leszármazottaikkal. Némán. Fejet hajtva. Együtt sírva és együtt ülve is a szenvedőkkel. Ellenállva korunk és mai jelenünk gyászt megszenteltető új és újabb hangadóinak, fejleményeinek.

Isten legyen hozzánk irgalmas, hogy a Kánaánban, ahol eleve helyét és örökségét őrzi áldozattá vált és túlélő népének, ahol már helye van minden megnyomortottnak, árvának és özvegynek, az Örökkévaló végül helyet találjon számunkra is.

Köszönöm, hogy meghallgattak.

íjf. Iványi Gábor lelkész

**Mikor arra vágysz, hogy észrevegyenek,
megértsenek és szeressenek,
tudd, hogy a többiek is erre vágynak.**

Tatiosz

Tisztelt Emlékezők!²

Holokauszt Emlékév van! Miért? Mert a kormány a 70 éve történt deportálásokra így kíván emlékezni. De ugyanez a kormány a Magyarországot jelképező ártatlan arkangyalra és a rá lecsapó „német” sasra is emlékezni – emlékeztetni akar.

Nos, a deportálás, a vagonokhoz vezető út nem a ragadozó madár 1944. márciusi Magyarországra érkezésével kezdődött.

Horthy Miklós 95 éve 1919 augusztusában (ha már kerek évfordulókban gondolkodunk) Szegedről a Dunántúlra vonult a Nemzeti Hadsereg élén, majd novemberben a fővárosba. Egy évvel később Magyarország kormányzójaként aláírta Európa első világháború utáni első antiszemita törvényét, amely a kirekesztés hagyományát teremtette meg. Majd ezt követően kormányzósága huszonöt éve alatt – további huszonegy zsidótörvényt hagyott jóvá. S hol volt akkor még a birodalmi sas!?

Ezek a törvények, és a hozzájuk kapcsolódó, százával hozott rendeletek előbb vallási, majd faji alapon megkülönböztetve – magyar állampolgárokat rekesztettek ki alapvető emberi jogokból: először a felsőoktatásból, majd elvették a munkalehetőségeiket, az iparendéyleiket, a szavazati jogukat, a földjüket, valamint megtiltották házassági jogukat más vallásúakkal.

Van olyan történész, aki szerint az 1920-as *numerus clausus* törvény nem antiszemita törvény. Ugyanez a történész az 1941-es deportálást – melynek utolsó állomása 18.000 magyar állampolgár számára (persze zsidónak és hontalannak minősítve) Kamenyec-Podolszkij volt, ahol többségüket lemészárolták – idegenrendészeti eljárásnak tartja. Mondván: ez volt a korabeli szóhasználat. A kormány intézetet adott ennek a történésznek!

1944-ben már más volt a korabeli szóhasználat: **MUNKÁSKITELEPÍTÉS**.

Horthy Miklós jóváhagyta ezt a munkáskitelepítést. Ahogyan az idegenrendészeti eljárást is.

A kitelepítés vagonokban történt. De milyenekben is? Ezeknek a vagonoknak a többsége **nem marhavagon** volt, ahogyan erre többen emlékeztek/nek a háború után, **hanem** elsősorban **gabonaszállításra alkalmas kocsi**. Tehát nem nyitott ajtósak, hogy levegőt kapjanak az állatok, hanem zárt ajtósak, amelyeknek csak a felső harmadában volt két kicsiny rácsos ablak. Tehát a

vagonokba zsúfolt átlag 70-80 ember, immáron „szállítmány” mindössze ezen a két rácsos ablakon keresztül jutott levegőhöz.

Ezekről a „szállítmányokról” névjegyzéket nem készíthettek a helyi hatóságok, és azt az utasítást kapták, hogy „nyugta-ellennyugta” ellenében adandók át. Tehát nem utasok utaztak vonatjeggyel, hanem szállítmányokat adtak át nyugtával. Annyiban persze különleges szállítmányok voltak, hogy maguk fizették a szállítási díjat. Például Adáról Szegedre 6:58 P-ért, Hódmezővásárhelyről Szegedre 2:10 P-ért, Makóról Szegedre 1 P-ért történt a szállítás.

Az 1944. június 21-i minisztertanácsi ülésen egyértelműen elhangzott, hogy a Magyarországról deportáltakat „elgázosítják, majd elégetik”. Mégsem állították le a „munkáskitelepítést”.

Június 26-án Horthy a koronatanácson nyugtalanságának adott hangot: „szeretné” leállítani a deportálást – mondta –, de legalábbis a magyar csendőrség ne működjön közre. Tényleges lépést azonban nem tett. Ellenkezőleg!

A törvényesség látszatát is mellőzve, bizalmas rendeletekkel, szóban elhangzott utasításokkal közel 440.000 – köztük közel 9000 szegedi és Szeged környéki – magyar állampolgárt „szállítmányokká” minősítve – utazási engedély nélkül – változatlanul deportáltak az országból, állítólag munkára, csecsemőktől aggokig, valójában az auschwitzi megsemmisítő táborba.

1944 tavaszán–nyarán ennek a 440.000 magyar állampolgárnak, a vidéki zsidóságnak nem ellenőrizték az útlevelét, amikor elhagyták az országot, pontosabban elszállították az országból őket szállítmányokként.

Horthy és a Sztójay-kormány hozzájárult, sőt utasította a helyi közigazgatási és közbiztonsági szerveket több mint négyszázezer honfitársa deportálására az Auschwitz-Birkenau-i haláltáborba. Június 25-én, 27-én és 28-án közel kilencezer szegedi és Szeged környéki csecsemőt, gyermeket, asszonyt, férfit, idős, beteg embert szállítottak el, úgymond munkára.

Szegeden a Rókusi pályaudvar közelében találtak akkora téglagyárat, ahol kilencezer embert el tudtak helyezni. Ott, ahol korábban kétezer ember elhelyezésére tartották alkalmasnak ezt a területet.

Számunkra, utódok számára nem ez a kirekesztő politika kell, hogy példa legyen. Horthy Miklós Magyarország NEM ártatlan arkangyal. Nem csak szavakban kell emlékeznünk tíz évenként az áldozatokra, hanem tettekkel emlékeztetnünk az elkövetőkre, a szürke végrehajtókra, a közömbös tömegekre. Hogy valóban ne történhessen meg hasonló kirekesztés.

Molnár Judit történész

² A beszéd elhangzott 2014. június 27-én a szegedi Nagyállomáson a Magyarországi Evangéliumi Testvérközösség szegedi gyülekezete és a szegedi Wesley János Óvoda, Általános Iskola és Középiskola által szervezett megemlékezésen.

Egyperces áhítat minden napra

Október 1. szerda

„Eltöröltem álnokságaidat, mint felleget, és mint felhőt bűneidet; térj éh hozzám, mert megváltottalak.” (Ésaiás 44,22)

A szélvihar, a felhőszakadás, az égiháború teremtmény által meg nem fékezhető. Ember, állat s talán a növényvilág is szorongva várja a zivatar végét. A Teremtő szab határt az elemek tombolásának. Álnokságaink és bűneink fürgeteget is csak a megváltó Isten csendesítheti le, ha kiszolgáltatottságunkra ráébredve Hozzá térünk.

Október 2. csütörtök

„Egy pedig öközülük, mikor látta, hogy meggyógyult, visszatért, dicsőítvén az Istent nagy szóval, és arccal leborult az ő lábainál, hálaikat adván néki.” (Lukács 17,15-16a)

Tíz beteg ember életében történt egyedülálló, csodás gyógyulás. A teljes változás azonban csak egyikük életében ment végbe. A – ráadásul vallásilag külső körhöz tartozó – samáriabeli megértette, hogy gyógyultan visszatérni a Megváltóhoz nagyobb lépés, mint nyomorúságunkban utat találni a kegyelemhez. Csak a tizedünk érti meg ezt, és a „kívül valók” jobban?

Október 3. péntek

„A föld pedig kietlen és puszta volt, és sötétség volt a mélység színén... És mondta Isten: Legyen világosság: és lett világosság.” (1Mózes 1,2-3)

Az első, minden további történést meghatározó változás a világban Isten szava (Igéje) nyomán következett be. Több volt ez a sötétség legyőzésénél. Azt is jelentette, hogy az Úr – Aki maga a világosság – közösséget vállal velünk, köztünk lakozik, és átmeneti éjszakáinkon is életben tartja a hitet: nem alszik és nem szunnyad, őrizőnk és megtartónk életünkben és halálunk óráján is.

Október 4. szombat

„Átkozott legyen a föld temiattad...” (1Mózes 3,17b)

Ha rossz az időjárás, ha szegényes a termés, ha kártevők dézsmálják a gyümölcsöket, ha nem térül meg a fáradtságos munka, mindig mást okolunk. Leginkább Istent. Pedig a változás (beleértve a klímaváltozást is) az emberi mohóság következménye. Az ős-engedetlenség örökre megpecsételte földi sorsunkat. Isten kegyelme még így is diadalmaskodik a pusztulás felett, de illő

lenne egyszer végre a másokra mutogatás helyett felelősséget vállalnunk tetteinkért.

Október 5. vasárnap

„... ha jól cselekszel, emelt fővel járhatsz; ha pedig nem jól cselekszel, a bűn az ajtó előtt leselkedik...” (1Mózes 4,7)

A lelkiismeretünk szerint helyes döntés és tett mindig maga után vonja Isten jótetszését. Ha mások életében látjuk az áldást és magunknál nem tapasztaljuk, a megoldás nem a vetélytárs megsemmisítése, hanem a magunkba tekintés és az Úrhoz való megtérés. Az isteni visszajelzés a mi oldalunkon sem fog elmaradni!

Október 6. hétfő

„Mebánta... az Úr, hogy teremtette az embert a földön, és bánkódott ... szívében.” (1Mózes 6,6)

Ki lát bele Isten szívébe? Mózes csakis a Szentlélek kijelentése révén foghatta fel a szinte érthetlent: A Teremtő látszólag önkritikát gyakorol, belátja, hogy az ember kicsúszott jó befolyása alól és a teremtés céljával ellentétes hatások befolyása alá került. Isten azonban nemcsak „mebánta”, hanem „bánkódott” is, ami szomorúságot, szánalmat, sőt a megmentés lehetőségét is előhozza.

Október 7. kedd

„És mondta az Úristen: Nem jó az embernek egyedül lenni; szerzek néki segítőtársat, hozzá illőt.” (1Mózes 2,18)

Isten csodálatos terve a teremtésről nem véletlenszerűen alakult ki. Hiszen Ő még megváltásunkat is eltervezte az alapvetés előtt! Mégis, példát is ad nekünk, hogyan legyünk képesek tökéletes tervünket is módosítani a tökéletesebb, jobb megoldás érdekében. Micsoda változást hozott az Alkotó tervmódosítása! Szerelmet, családot, népet, közösséget.

Október 8. szerda

„Nem átkozom meg többé a földet az emberért...” (1Mózes 8,21)

Az özönvíz rettenetes értelmét véges emberi értelmünk fel nem foghatja. Annak elrendelése és a döntés – soha ne ismétlődjék meg ilyen világméretű katasztrófa! – isteni szint és hatáskör. A változást mintha most is az Úr belátása eredményezte volna: az ember képtelen az

okulásra és az abból fakadó irányváltatásra. Így a szivárvány is az egyoldalú békekötés jele. A Mindenhatónak folyamatosan lenne oka az ítéletre, de önmagából való kegyelme és szeretete okán mégsem sújt le ránk.

Október 9. csütörtök

„Hit által tiltakozott Mózes midőn felnövekedett, hogy a Fáraó leánya fiának mondják, inkább választván az Isten népével való együttnyomorgást...” (Zsidók 11,24-25a)

Vajon hány fiatal, mai vezető lenne képes lemondani a főúri kényelemeiről, pompáról, kiváltságokról, hogy képes legyen együtt érezni jogfosztott és kizsákmányolt népével? Mózes – többek között – az tette örökre felejthetetlen és halhatatlan államférfivé, hogy életének ebben az érzékeny időszakában jól döntött.

Október 10. péntek

„És mondta az Úr Ábrámnak: Eredj ki a te földedből, és a te rokonságod közül, és a te atyádnak házából, a földre, amelyet én mutatok néked. (...) És kiment Ábrám, amint az Úr mondotta neki...” (1Mózes 12,1.4a)

A haza, a rokonság, legszorosabban pedig a szülői ház környezete erőteljesen meghatározzák sorsunkat. Magukhoz húznak, odakötnék. De egy magasabb akarat terveivel is szembesülünk a felnőttkor küszöbén. Az örökölt értékek őrizgetése helyett a „mutatott” célok megvalósítása. Hallottad-e már az Úrtól a veled kapcsolatos személyes terveit? Ha igen, ráléptél-e megvalósításuk útjára?

Október 11. szombat

„Választotta Lót magának a Jordán egész mellékét, és elköltözött... és elváltak egymástól.” (1Mózes 13,11)

Évekkel korábban Lót is Ábrámmal tartott. Romantikus kalandvágyból? Vagy akkor még ő is hitt abban az áldásban, amit nagybátyjának ígért az Úr? Mindenesetre mára elfogyott a naiv lelkesedés. Lót racionális döntést hoz. A vízszegény helyeken való bolyongást felváltja az újbóli letelepedés komfortigénye. Időközben nem feledkeztél-e meg róla, hogy Isten országában a döntések mindig átfogó értékeket érlelnek, szemben a pillanatnyi haszonnal?

Október 12. vasárnap

„Megáldatnak a te magodban a földnek minden nemzetségei, mivelhogy engedél az én beszédemnek.” (1Mózes 22,18)

Ábrahám élete jól példázza, hogy a kezdeti jó döntés mindig csak az első lépés. Minden további táv újabb,

de az elsővel feltétlenül összhangban lévő döntéseket kíván. „Isten barátja” helyesen lépett, amikor Lóttal elváltak egymástól útjaik, majd a Hágárral való szakítás alkalmával és Izsák oltárra kötözése szörnyűséges egyedi pillanataiban is. Csakis a folyamatos és engedelmes döntések nyomán lehetsz áldáshordozó!

Október 13. hétfő

„Fogadást tett Jákób...:Ha Isten velem lesz, és megőriz engem ezen az úton, amelyen most járok, és ha ételül kenyeret, öltözetül ruhát ad nekem, és békességgel térek vissza az én atyámnak házához: akkor az Úr lesz az én Istenem.” (1Mózes 28,20-21)

Jákób élete fordulóponthoz érkezett. Épp az imént álmolta, hogy az eddig őt kísérő angyalok „fölmentek”, a további láthatatlan útítársak pedig alászálltak, mert íme, nem hagyja sorsára az Úr a nagykorúvá lett fiatalembert. Az otthonról menekülő fiú jól választott. Nemcsak az elsőszülöttségi jog megbecsülésével, hanem hogy annak nem az anyagi vonatkozásait kereste – ellentétben a bátyjával –, hanem a haszon nyelvére le nem fordítható lelki ajándékot. Most sem kér mohó szívvel rendkívülit, csak a mindennapi kenyér áldását és az Úr jóakaró, támogató jelenlétét.

Október 14. kedd

„Nem bocsátlak el téged, míg meg nem áldasz engemet.” (1Mózes 32,26/b)

Korunk embere istenkísértő módon birkózik az immár élvezhetetlen jólétért. Úgy véli, ha mindenkin átágazolva másoknál többet sikerül összeharácsolnia, (s szégyenszemre emberünk vallásos is) akkor ezt Isten áldásának tarthatja. Jákób nagyon keményen dolgozott hosszú éveken át. Az őt sorozatosan kihasználó apósa szándéka ellenére sikerült meggazdagodnia. Mindene megvan. Az áldás azoban hiányzik. Az új név, az Isten szemébe tekinthetés tisztasága, az emberektől való félelem és a megfelelés kényszere alóli felszabadulás. Az áldás, amit fiaira hagyományozhat. Ami nélkül a többi fabatkát sem ér.

Október 15. szerda

„Nem ti küldöttetek engem ide, hanem az Isten...” (1Mózes 45,8)

Nem kis utat tett meg József, míg így tudta értékelni mindazt, ami vele történt. Testvérei eladták rabszolgának, szégyenteljes hazug vád alapján évekre börtönbe került, s azt sem tudta feldolgozni, hogy apja soha nem kerestette. Lassan jött rá, hogy a váratlanul érkezett nagy méltóság nemcsak a méltósággal viselt szenvedés kárpótlása, hanem egy csodálatos isteni terv döntő

eleme. Küldetés, mások megmentésének programja. Különös érték, hogy a megmentettek a korábbi gyűlölt ellenségei.

Október 16. csütörtök

„... mivel a bábák félték az Istent: megépítette a házukat.” (2Mózes 1,21)

Mennyi embertelen parancsot végrehajtottak a történelem során különféle állami megbízottak! Pedig az istentelen felsőbb utasítás megtagadható, sőt megtagadandó. A bábák „istenfélelme” az volt, hogy a vezetői akarat ellenére mégis esélyt adtak a zsidó gyerekeknek. Vigyázz, a döntéseidért nemcsak az fog felelni, aki a parancsokat osztogatja!

Október 17. péntek

„Mert azért jött az embernek Fia, hogy megkeresse és megtartsa, ami elveszett.” (Lukács 19,10)

A kegyes zarándokok között Jeruzsálem felé menő Jézus Jerikóba érve a lehető legmúltatlanabb ember vendégszeretetéet fogadja el. A kor leggyűlöltebb állami embere hallja, hogy a Megváltó nála akar maradni. Nincs reménytelen eset. Te sem vagy az. Jézus nem az igazakért, hanem az elveszettekért jött, hogy megkeresse és megtartsa őket az üdvösségre.

Október 18. szombat

„Hit által rejtegették Mózes a szülei... és nem félték a király parancsától.” (Zsidók 11,23)

Nincs annál rettenetesebb tragédia, ha egy szülőnek kell azt éreznie, hogy nem képes gyermekét a hatalom embertelen akaratával szemben megtartania. Úgy vélem, Mózes szülei eleve eldöntötték, hogy nem vetik alá magukat a barbár akaratnak. S mivel bátrak voltak a hitben, Isten megajándékozta őket leleményességgel is. Talán nem mindig alakulnak ilyen kedvezően a hit cselekedetei, de a tanulság általános: soha nem a valószínű Isten áll az önkény mögött.

Október 19. vasárnap

„Ez a nép nagy bünt követett el ... De most bocsásd meg bűnüket; ha pedig nem: töröld ki engem a te könyvedből, amelyet írtál.” (2Mózes 32,31.32)

Mózes nem volt irigylésre méltó pozícióban. Sokszor kellett lázadók gyilkos haragjával farkasszemet néznie. Egy ízben még az édestestvérei is szembefordultak vele. Az Úr felkínálta, hogy megsemmisíti a zendülőket, szolgáját pedig nagy néppé teszi. Mózes azonban inkább vállalta volna a teljes megsemmisülést, ha ezzel megmentheti a rábízottakat. Mindenki a maga bajával törődik és a maga irháját menti. A legtöbb vezető sem

vállal semmiféle áldozatot népéért. Az Úr megtette. Kész vagy-e a nyomdokába lépni?

Október 20. hétfő

„Bizonyosságul hívom ellenetek ma a mennyet és a földet, hogy az életet és a halált adtam előtökbe, az áldást és az átkot: válaszd azért az életet, hogy élhess mind te, mind a te magod.” (5Mózes 30,19)

Az Ígéret Földje birtoklásának vannak értelmes feltételei. Ezek a szempontok soha nem változnak, így a honfoglalók nemcsak saját kortársaik, hanem a 20-21. századi utódok, és pedig minden Istenre figyelő ember helyett és nevében is kötötték a szerződést a hűséges Istennel. Örökké ilyen egyszerű: válaszd az életet!

Október 21. kedd

„Nem azért szeretett titeket az Úr; sem nem azért választott titeket, hogy minden népnél többen volnátok; mert ti minden népnél kevesebben vagytok; hanem mivel szeretett titeket az Úr...” (5Mózes 7,7.8)

Azért szeretett, mivel szeretett. Nincs itt valami értelemzavaró logikai törés? Nem. Az isteni választásban éppen ez a csodálatos, hogy nem függ földi szempontoktól. Kizárólag megmagyarázhatatlan szeretete húzódik meg a háttérben.

Október 22. szerda

„Hogyha... rossznak látjátok azt, hogy szolgáljatok az Úrnak: válasszatok magatoknak még ma, akit szolgáljatok; ...én azonban és az én házam az Úrnak szolgálunk.” (Józsúé 24,15)

Tisztán kell látnunk utunk minden pontján, hogy jól választottunk-e. Ha igen, akkor következetesen haladnunk kell a cél felé és ragaszkodnunk kell az elhívó elveihez. Józsúé (ellentétben a többi törzs vezetőjével) Kálebbel együtt a legnehezebb pillanatban is kész volt az Úr rendelkezésére állni. Nem bánták meg. Józsúé családja látta a jó példát és – a nemzettségfő örömeire – követni akarták. Boldog lehetsz, ha az igazság útján legalább házadnépét magad mögött tudhatod.

Október 23. csütörtök

„Nem ti választottatok engem, hanem én választottalak titeket, és én rendelvelek titeket, hogy ti elmenjetek és gyümölcsöt teremjetek, és a ti gyümölcsötök megmaradjon.” (János 15,16)

Egyik-másik tanítvány (például Péter is) úgy érezte, nagy lemondással járó áldozatot hozott, amikor a Mester csapatába elszegődött. Jézus felhívja – az apostolon keresztül – valamennyiünk figyelmét a már most meg-

tapasztalható, de az örökkévalóságban mindenképpen ránk váró áldások nagyságára. Ugyanakkor van valami határtalanul megnyugtató abban, hogy a kiválasztás fölé indult el. Igen, Uram, rendelkezél velem! „Mit akarsz, hogy cselekedjem?”

Október 24. péntek

„... azonnal elhagyván az ő hálóikat, követték őt.” (Márk 1,18)

Van, aki minden megfontolás nélkül dönt, más hosszan habozik. A változ(tat)áshoz idő kell. Régi bölcsesség ez. De az is biztos, hogy igazán nagy fordulatok akkor következtek be emberek életében, amikor felismerték az egyszeri, a vissza nem térő alkalmat, és azonnal határoztak. Az első apostolok így tettek. Egy napon melletted is megáll a mester. Talán nem a halász, hanem az internetes háló mellett ülsz. Azt mondja majd: Kövess engem, és azt művelem, hogy embereket halássz. Mi a válaszod?

Október 25. szombat

„... azonnal megerősödtek a lábai és bokái. És felzökven megállt és járt és bement velük a templomba, járkálva és szökdelve és dicsérve az Istent.” (Apostolok Cselekedetei 3,7-8)

Isten ma is megteheti! Hirdetik egyes túláradoan buzgó hívők. És alapvetően igazuk van. Ha viszont mégsem történik gyógyulás egy látványosan beteg ember életében, akkor az érintett hitét teszik felelőssé. Pedig a kereszténység hajnalán egyes gyógyulni vágyók hite nem játszott döntő szerepet a változásban. Szükség volt arra, hogy jelek és csodák erősítsék meg a még csupán szóban terjedő evangéliumot. Hogy nyilvánvaló legyen: ahol a Szentlélek munkálkodni kezd, ott a béna láb azonnal új útra léphet. Lelkiképpen mindnyájan megtapasztalhatjuk az azonnali megerősödést. A keskeny úton „járkálva és szökdelve” dicsőítjük majd az Urat.

Október 26. vasárnap

„Ha a földre esett gabonamag el nem hal, csak egymaga marad; ha pedig elhal, sok gyümölcsöt terem.” (János 12,24)

Az ünnepi tömegben néhány görög betért is volt, akik látni akarták a messze földön híres Jézust. A Mester „nem adott interjút”, csak kiüzent egy meghökkenítő, de rá teljesen illő kijelentést. A megígért áldás, a betakarítás gyümölcse elképzelhetetlen az első fázis „tragédiája” nélkül: szükségszerű a „magnak” az eltemetésben felbomlania, hogy az áldott kalász életre kelhessen.

Október 27. hétfő

„Nem minden, aki ezt mondja nékem: Uram! Uram! megyen be a mennyek országába; hanem aki cselekszi az én mennyei Atyám akaratát.” (Máté 7,21)

A szavak meghatározóak. Döntéseink lesznek így nyilvánossá. Ha azonban tetteink nem hitelesítik a vallomást, képmutatónak, hazugnak tartanak bennünket. Az Urat nem lehet megtéveszteni. Sem itt, sem a végső számadás alkalmával. Míg nem késő, törekedj arra, hogy Krisztus mellett hitet tévő szavaidnak napi tetteid kellő súlyt adjanak!

Október 28. kedd

„...mentek Jézushoz, és ülve találták az embert, kiből az ördögök kimentek, felöltözve és eszénél, a Jézus lábainál; és megfélemlédtek.” (Lukács 8,35)

Különös, de úgy tűnik, igaz, hogy a mindennapos zaklatottságot az emberek jobban eltűrik, mint a váratlan, alapvető változást. Gadara környékén élt egy fékezhetetlen ördögös, aki ruháját és láncait letépvé, a kriptákból váratlanul ki-kirontva riogatta a környékbelieket. Most azonban Jézus gyógyító hatalma által olyanná lett, mint közülünk egy. Igaz, ez egy kétezres konda vesztébe került. S ha ez az ára, akkor inkább a jól megszokott riadalom együtt a békés rőfögéssel. De én mégis akarom Jézus szabadítását mindenáron!

Október 29. szerda

„... terhet viseltél, és béketűrő vagy, és az én nevemért fáradoztál és nem fáradtál el. De... az első szeretetedet elhagytad. ... térj meg, és az előbbi cselekedeteket cselekedd...” (Jelenések 2,3.4.5)

A hajdan teljes odaadásból indított mozgalom egy idő után szükségszerűen – szinte önjáró - szervezetté válik. A jól kialakított működési rend teherviselővé, ellenállóvá, hasznossá teszi a közösséget. Csak éppen az a krisztusi elevenség, a mindig irtalmasságra kész, jó értelemben vett sebezhetőség tűnik el. „Maradj velünk, mert immár beestvéledik, és a nap lehanyatlott...” (Lukács 24,29) Mire való bármilyen munkánk, ha te nem jársz velünk?

Október 30. csütörtök

„...míg áldotta őket, tőlük elszakadván, felvitetett a mennybe.” (János 24,51)

Egyszer már elváltozott (Márk 9,2kk) tanítványai előtt az Úr, amikor a megdicsőülés hegyén megjelenő Mózes és Illés a kereszthalálról beszélgettek vele. A felátadás utáni tapasztalatok is a megdicsőült test különöségeit mutatták (Lukács 24,37). Most, a búcsú pillanatában sem maradhattak a dolgok a megszokott

formában. Az eddig látható és kézzel fogható Mester átment a láthatatlan valóságba, hogy ezután egyházában, a hívők közösségében tükröződhessenek.

Október 31. péntek

„...más fundamentumot senki nem vehet azon kívül, amely vettetett, mely a Jézus Krisztus.” (1Korinthus 3,11)
Hadd essék szó arról, Aki változhatatlan, „tegnap és ma és örökké ugyanaz” (Zsidók 13,8). Az épület

sarkalatos pontja nem az esetlegesen beépített úszómedence, nem is az ablakfüggönyök színe, hanem mindenképpen az alap. Ennek hiányában csak a viharok eljöveteleig (Máté 7,24) marad ép a látszat. Vallásunkat, hitünket nem innen-onnan összeszedett bölcsességekre, hanem a testté lett Igére, az evangélium által kijelentett és megelevenedő Jézus Krisztusra építjük.

ig

Megbékélés Háza Hangversenysorozat

A Wesley Schola hangversenye

Kristályliturgia 2.

Időpont: 2014. november 10. hétfő, 19 óra

MŰSORON: Byrd: Ave verum corpus; Charpentier: Regina caeli; Samuel Sebastian Wesley: O remember not; Brahms: O Heiland, reiß die Himmel auf, op. 74 no. 2;

Kodály: Sík Sándor Te Deuma

Tillai Aurél: Lauda Sion; Gyöngyösi Levente: Csodálatos országban (7-8. tétel); Ola Gjeilo: Ubi caritas; Vytautas Miškinis: Cantate Domino.

Vezényel: Németh Zsuzsanna

HAVI ISTENTISZTELETI REND

Az Európai Unió a 2014-es évet „A család és a munka összehangolása évének” nyilvánította

Az év igéje: „Isten közelsége oly igen jó nékem.” Zsoltárok 73,28a

Egyházi évünk mottója: Alkotásra és közösségre teremtvé

2014. OKTÓBER

Október hónap igéje: „Gyönyörködj az Úrban, és megadja szíved kéréseit!” Zsoltárok 37,4

Istentiszteletek		Bibliaórák	
Október 5. Szentháromság u. 16. (HÁLAADÓ) vasárnap	<u>Galata 2,16-20</u> Lukács 7,11- JerSír 3,22-26. 31-32	Első hét	A kitartás jutalma – 2Kronika 15,7 „Ti azonban legyetek erősek, ne lankadjatok el, mert tetteiteknek meglesz a jutalma!”
Október 12. Szentháromság után 17. vasárnap	<u>Márk 9,33-41</u> Efézus 4,1-6 Ézsaiás 49,1-6	Második hét	A békítés bátorsága – Abigail 1Sámuel 25,2-35 „Áldott a te okosságod, és áldott vagy te magad is, mert megakadályoztál ma a vérontásban és abban, hogy én magam álljak bosszút.”
Október 19. Szentháromság után 18. vasárnap	<u>Kolossé 3,17-4,1</u> Máté 22,34-46 2Mózes 20,1-17	Harmadik hét	Bátorság a bátortalanságban – Gedeon Bírák 6,11-40 „Kérlek, Uram, hogyan szabadítsam meg Izráelt? Hiszen az én nemzetségem a leggyengébb Manasséban, atyám házában pedig én vagyok a legfiatalabb!”
Október 26. Szentháromság u. 19. (BIBLIA) vasárnap	<u>János 5,39-44</u> ApCsel 8,26-38 Ámós 8,11-12	Negyedik hét	A nekünk eltett jutalom ... Lukács 6,20-26 – „Boldogok vagytok, ti szegények, mert tiétek az Isten országa.”

ÉLETEK, PÉLDÁK

„Az éhezésnél a fázás volt rosszabb...”

Beck Andrásné Unger Éva (sz. 1930) visszaemlékezése

(folytatás)

A csillagos ház

Mi hárman, anyám, 17 éves bátyám (János) és én 14 évesen költöztünk. Nem állhatom meg, hogy le ne írjam: most – amikor már felnőtt unoka (meg egy kicsi) nagyanja vagyok – egyre nagyobb csodálattal – és nem is felfogva, hogy ezt az egész helyzetet hogy lehetett elviselni – gondolok vissza anyám zokszó nélküli, hősies magatartására, ahogy azt az időszakot egyedül, két kamasz gyerekkel nemcsak viselte, de – mai szóval – menedzselte is.

Az Eötvös utca 31. földszinti lakásában lakott Sachs Renée, zongoratanárnő, édesanyjával, Aranka néni-vel. „Renée néni” az én zongoratanárnőm volt, anyám gyerekkori barátjánője. (Anyám is igen zenekedvelő volt, énekelt a híres Lichtenberg-kórusban, nagyapámnak – aki akkor már nem élt – páholya volt az Operában, bátyám hegedülni tanult, én zongorázni.) Így kerültünk oda.

A földszinti lakás három utcai, egy udvari és egy icipici „cselédszobából” állt. (Konyha, fürdőszoba, WC, előszoba.) A két szélső utcai szoba igen kicsi volt, korábban az egyikben az anya, a másikban lánya aludt. A középső szoba volt a nappali-ebédlő-zeneszoba (ott volt a zongora). Az udvari szobát kiadták albérletbe (a zongoratanárnői jövedelemből akkor sem lehetett „fényűzően” megélni!). Rendkívül rokonszenves munkás házaspár lakott ott (nem zsidók), akikkel igen jó kapcsolatban voltak a főbérlők, majd mi is. *(Később kiderült, hogy amikor mi már nem tudunk titokban sem rádiót hallgatni, mert a rádiókat is be kellett már régen szolgáltatni, akkor ők az ő rádiójukon Moszkvát hallgatták – néha bátyámmal mi is beosontunk este erre a programra.)*

1944. június 21-től a lakásban laktak: az eredeti négy fő; az udvari szobában a Zámbó-házaspár; az egyik kis hálószobában az eredeti lakók, mindketten; a másik kis szélső szobában ketten: egy idős anya felnőtt lányával nevükre sajnos nem emlékszem, nem is voltak ott so-kaig, a Gestapo elvitte őket, sose tudtuk meg, miért; az

előszobában egy Mayer nevű úr (akiről én sohase tudtam meg semmit); a középső szobában (földön, matraccokon) mi hárman; a konyha melletti cselédszobában pedig Weiner Leó, egyedül. Tehát összesen 11 ember. *(Megjegyzem Weiner Leó is már korábban anyámék társaságához tartozott, nagy megtiszteltetés és izgalom volt, amikor először jött el hozzánk még a régi lakásunkba, az otthonunkba.)*

Ismert, hogy minden élelmiszert csak jegyre lehetett kapni, és arra is csak szűkösen. A zsidók részére kijárási tilalmat rendeltek el, csak 14-17 óra között lehetett kimenni pl. vásárolni, amikor általában már nemigen lehetett kapni abból a szűkös és rossz minőségű élelmiszerekből sem, amit mások beszerezhetek. Az étkezéseket hatan (a két eredeti házigazda, mi hárman és Weiner Leó) együtt bonyolítottuk a "mi szobánkban" lévő ebédlőasztalnál.

Érdekes módon semmiféle emlékem nem maradt arról, hogy milyen volt a pince, hogy fértünk el ott olyan sokan – de biztos, hogy június 21. és november 28. között (amíg ott laktunk) többször volt légiriadó.

A ház, amely egy klasszikus „gangos” ház volt, közepén köpadlós udvarral, igen sok lakót rejtett ebben az időben. Mi két családdal kerültünk közelebbi kapcsolatba: Reschofsky Sándor korábbi zeneakadémiai tanárral, akit Weiner Leó is ismert – rendszeresen töltötték együtt az időt sakkozással – és Ferencziékkel, ahol az apa katonatiszt volt, őt választották meg légó parancsnoknak.

Tekintettel a kijárási tilalomra, gyakorlatilag az egész napot a házban, mi, fiatalok az udvarban töltöttük. Szinte minden családnak volt olyan tagja, aki valahol ismert vagy ismeretlen helyen tartózkodott, ezért (meg az egész helyzet miatt) a hangulat szinte mindig nyomott volt.

Olyan „apró” epizódok maradtak emlékezetesek, mint pl. a házban lakó, nálam néhány évvel idősebb lány, aki zokogva jött haza a „bevásárlásból”: egy jólöltözött

férfi az utcán leköpte és lelökte az útestre – sárga csillagot viselt, mint mi mindannyian...

Valamikor szeptemberben apám egy keretlegény kíséretében valahogy haza tudott jönni egy napra, ezzel óriási örömet és meglepetést okozva mindnyájunknak.

Ez a nap véletlenül éppen a „hosszúnap” (Jom Kipur) volt (a 24 órás böjt napja) – ami miatt semmi étel nem állt szegény apám rendelkezésére – aki nem tartotta a böjtöt, ellentétben velünk mindnyájunkkal. (Anyám ebben az évben kivételesen velünk böjtölt – különben ő sem...)

Így éltünk 1944. október 15-ig. A Horthy-proklamáció¹ hallatán rendkívüli boldogság söpört végig a házon – bátyám, sok más fiatallal együtt – levette a sárga csillagot, és elment már estefelé sétálni.

Hazaérve boldogan számolt be arról, hogy a közeli Britannia szállodából (ma azt hiszem Radisson, közben Béke), ami szintén egyike volt a német hadiszállásoknak, nagy tempóban csomagolnak és robognak el a különféle gépkocsik, motorok.

Ismert, hogy az öröm nem tartott sokáig és aztán kezdődött a „java”. Az első nyilas razziaóra október 20-án hajnalban került sor, az összes 16-60 év közötti zsidó férfit elvitték, köztük 17 éves bátyámat is.

Családunk ugyan rendelkezett svéd és pápai (vatikáni) menlevéllel is (ezek eredetét én nem ismerem és ma sem ismerem), ezek azonban a nyilasokat hidegen hagyták.

A következő hajnali razzian, október 25-én vitték el a 15-50 év közötti nőket. Anyám (41 éves volt) a svéd menlevélnek a nyilas által történt összetépcése után a vatikáni menlevelet vette elő – ez hatott, maradhatott.

Fölöttünk az első emeleten lakott egy fiatal nő, két év körüli kislányával, Noémival, (apját persze már régen elvitték). Ő mindenki kedvence volt – most elvitték az édesanyját és a pici lány ottmaradt egyedül. A velünk lakó Zámboék vették magukhoz, próbálták csitítani nem szűnő kétségbeesett zokogását... Ma is könnybe lábad a szemem, ha erre gondolok – hallom azt a sírást, látom azt a sovány, szomorú kislányt...

Itt szeretnék két nevet megemlíteni, akik nem zsidó, önfeláldozó, életüket is veszélyeztető – nem is közeli – barátok, ismerősök voltak, akik nélkül ma valószínűleg nem írhatnám meg ezt a visszaemlékezést: Havalda (később Hámori) Gyula és családja (felesége, és két fia, Gyula és Viktor) és Móricz Katalin.

Bátyámat – mint később megtudtuk – a nyilasok egy Pest környéki gyűjtőtáborba vitték, ahonnan néhány nap után megszökött. A csillagos házban nem maradha-

tott, ezért mindhárman elindultunk Móricz Katalinhoz, anyám barátnőjéhez, aki az Angyalföldi úton lakott. Nála lakhattunk, azzal a feltétellel – természetesen –, hogy nem hagyhatjuk el a lakást és légiriadó esetén sem mehetünk le a pincébe.

Ipari környék lévén itt elég erőteljesen bombáztak. Több ok mellett ezért is néhány nap múlva visszamentünk a csillagos házba. Közben bátyámat – nem tudom, milyen úton-módon – bejuttatták a Vöröskereszt egy varrodájába (Sütő u. 2.), ahol számosan bujkáltak.

(Abban a varrodában a szomszédos nyilas körzet tagjaival való jobb kapcsolat kialakítása érdekében november 30-án András napi ünnepséget rendeztek. Másnap, december 1-jén ugyanazok a nyilasok visszajöttek, és elvitték mindenkit – alkalmazottakat, bujkálókat... Bátyám sohase jött vissza, az utolsó bizonytalan hír az oranienburgi koncentrációs táborból származik.)

Anyámmal ketten november 28-ig laktunk még az Eötvös utcai házban, eddig tartott számunkra a csillagos ház története.

* * *

A gettó

Innen egy másik, még rosszabb történet kezdődik. Akkor (november 28.) hajnalban jöttek az újabb nyilasok, akik a gettóba vittek bennünket. A Klauzál téren tereltek össze rengeteg embert. Akinek volt még jeggyűrűje vagy vékony arany nyaklánc, azt ott elvették – egy nagy láda elé lökdöstek mindenkit, és oda kellett bedobni, kinek mi volt, közvetlen mellettünk ellenőrző nyilasok felügyelete mellett. Egy nő hisztériás sírásban tört ki, nem akarta a jeggyűrűjét odaadni – egy perc alatt lelőtték...

A tér szélén, kordonon kívül báméskodók között megláttuk a zokogó Móricz Katalint. Hogy honnan tudta, hogy ott vagyunk, nem tudom. Hamarosan elkergették. Minket anyámmal a Holló u. 1. sz. házhoz tereltek, amelynek első emeletén imaház volt. Ott „laktunk” Az ottani körülményeket, zsúfoltságot, hideget még felidézni sem szeretném. A házból kimenni nem lehetett, naponta hoztak az udvarba valami levesnek nevezett folyadékot, amit örömmel elfogyasztottunk. Az éhezéskor nekem a fázás volt a rosszabb. (Ismeretes, hogy az 1944-45-ös tél nagyon hideg volt...)

A bujkálás

December 4-én megjelent Móricz Kató a gettóban! Anyámmal megbeszélte, hogy engem kivisz, másnap pedig őt is. Hamis iratokat hozott, melyeket (úgy tudom) a már említett Havaldáékkal intéztek. Akkor a gettó még

¹ Kiugrási kísérlet, ami a nyilas és a németbarát tisztek ellenállásán megbukott. A Szerk.

nem volt befalazva. Kifelé menet láttuk, hogy ácsolják a fa-palánkokat, melyek bezárása után se ki, se be.

A Hajós u. 21. sz. házba mentünk, ahol apámmal találkoztam – akkor láttam utoljára. Mint kiderült, apám ott lakott átmenetileg Havaldáéknál (később elköltözött onnan egy bérelt földszinti lakásba), ugyancsak hamis iratokkal.

Engem egy számomra idegen ember a Szabadság-hegyre vitt, ahol Havaldáék villájában lakott ez a család. Én mint szegedi menekült csatlakoztam hozzájuk. Bár nagyon jól bántak velem, igen nehéz volt egyedül, sok mindent nem értettem a körülöttem zajló eseményekből. Például hogy minden reggel éhgyomorra el kellett menni a templomba és áldozni kellett (amit én a nálam egy évvel idősebb Nelli nevű családtagot utánozva igyekeztem lebonyolítani). A később történekből arra gyanakszom, hogy sejtették: nem szegedi menekült vagyok, de ezt sohasem éreztették velem.

A karácsony közeledtével közölte a családfő, hogy mindenki készüljön a gyónásra. Ezen a ponton nagy bajba kerültem: fogalmam sem volt, azt hogy kell...

Hosszas gondolkodás után eldöntöttem: nem tehetek mást, mint vállalom a kockázatot: megmondom a papnak, hogy zsidó létemre nem tudom, hogy kell gyónni – vagy elvitet a pap, vagy szemet huny. *(Nem volt könnyű 14 évesen ilyen döntést hozni, de nem volt választásom, nem volt kitől hogyan megtanulni a gyónás menetét, minthogy a család, akinél laktam, szintén nem tudta rólam az igazat.)*

Nekem akkor egy cipőm volt: anyám „kiránduló” bakancsa, ami kicsit nagy volt, és mindkét sarkamat addigra már erősen feltörte. Nem vettem róla tudomást.

A karácsony előtti napokban azonban a kis sebek megfagytak, nagy gennyes, dagadt sebek keletkeztek mindkét lábamon, nem tudtam cipőt húzni. A nagy hidegben, hóban nem lehetett papucsban (valami szalmapapucsot kaptam kölcsön) kimenni – a gyónás elmaradt. Erről hite szerint mindenki azt gondol, amit akar...

Mi ott karácsony második napján felszabadultunk, de február 12-ig, a németek várból történt kitöréséig várnom kellett. 1945. február 13-án jött értem egy baráti család legidősebb fia (aki addigra a munkaszolgálatból már megjött).

Az már szinte fekete humor, hogy amint átértünk a Dunán a szovjet katona által parancsnokolt csónakon, a jégtáblákat lökdösve, ezt a fiatal embert elvitték a szovjet katonák – nélküle mentem el édesanyjához, ahol anyámmal végre találkozhattam. Estére hazajött a fiú is – megszökött.

Ott tudtam meg, hogy anyám sohase volt hajlandó kijönni a gettóból és később azt is, hogy apámat egy razzia alkalmával elfogták a nyilasok és agyonverték.

A Rókus-kórház által kiállított, máig is birtokomban lévő halotti bizonyítvány szerint apámat 1944. december 12-én fogták el, majd vitték be a kórházba, 1944. december 24-én hunyt el. A halál oka: koponyaalapi törés. Véres ruháját is visszakaptuk. (13 évvel később, 1957. december 12-én született meg a fiam.)

Bátyámat még sokáig vártuk, minden listát naponta végignéztünk – hiába...

(Vége)

545 esztendeje született Rotterdami Erasmus

A nagy hatású, németalföldi humanista, szerzetesből lett filozófus-teológus hívő katolikusként kritizálta kora egyházának túlzott hatalmi rendszerét, s humanista szövegkritikai elvek szerint átdolgozta a latin Újszövetséget, saját alá rendezte saját görög Újszövetség-kiadását. Kora Európájának legkiemelkedőbb keresztény gondolkodója!

Születési idejeként két lehetséges dátumot is megjelölnek a lexikonok: 1466. október 27-ét és 1469. október 27-ét. Nem csoda, igen rendezetlen családi viszonyok közepette, törvénytelen gyermekként, egy orvos leányának és egy papnak a fiaként látja meg a napvilágot.

Szüleit korán elveszíti, kolostorok falai között nevelkedik, s be is lép az Ágoston-féle rendbe, de csakhamar feloldozzák fogadalma alól, amikor püspöki titkár lesz belőle. Nekilát a könyvírásnak. Így születik meg *Hat könyv a latin nyelv ékességéről* című műve. Szent Pált, Origenészt olvas, Euripidészt fordít. 1504-ben megjelent, *A keresztény harcok* címet viselő kötetében kifejti: a régi szerzők alapján értelmezve a Bibliát megoldhatók a napi erkölcsi kérdések. Anglia nagy hatást gyakorol rá, jó barátságot ápol Morus Tamással. Az ő vendégeként veti papírra fő művét, *A balgaság dicsérete* címet viselő kötetét.

Erasmus elvei, magyarázatai szemben állnak kora felfogásaival. Védi a kiszolgáltatottakat, támadja a gazdagokat, elítéli a visszaéléseket, a pénzért árusított bűnbocsánati eszközöket, a búcsúcédulákat. Vallási megújulást akar a becsületesség alapján. Üdvözlí Luther Márton egyházi kritikáit, de a reformot a katolikus egyház keretein belül képzeli el. Erasmust Bazelben éri a halál 1536. július 12-én; itt is helyezik végső nyugalomra egy református felekezet számára „átkeresztelt” székesegyházban.

-kz-

AJÁNLO

FILM

A halászkirály legendája (The Fisher King)

Színes, magyarul beszélő, amerikai vígjáték, 132 perc, 1991
Rendező: Terry Gilliam

Szereplők: Jeff Bridges (Jack Lucas), Robin Williams (Parry), Mercedes Ruehl (Anne Napolitano), Amanda Plummer (Lydia Sinclair)

Jack Lucas, a cinikus disc-jockey az egyik kijelentésével egy előre nem látható lavinát indít el. A rádióműsorában felelőtlen ítéletet mond a gazdag elit szórakozóhelyéről és gögös világáról. Nem is számol azzal, hogy a telefonálója egy beteg lelkű fiatalember, és még aznap este valóra váltja szavait. Valósággal megtizedeli egy felkapott bár előkelő vendégeit, majd utána magával is végez. Jack nem tud szabadulni a lelki felelősség alól még három évvel a történet után sem. Munkájától visszavonul, az alkoholizmusba menekül, s egyedül a barátnője, Anne társaságát tudja elviselni. Aztán egy véletlen során találkozik Perry-vel, aki csak egy hajléktalan bolond, de ettől kezdve megváltozik az élete. Perry egykor neves professzor volt, s abban a bizonyos mézárulásban veszítette el imádott feleségét. Együtt indulnak hát el a Szent Grál keresésére, remélve hogy megtalálják a szeretetet és a boldogságot, melyre oly régóta várnak.

Forrás: port.hu

KÖNYV

Umberto Eco: A rózsza neve (Il nome della rosa)

Az Úr 1327. esztendejében Melki Adso és mestere, Baskerville-i Vilmos egy császárbarát apátságba érkeznek. Az apát úr az éles eszű és tapintatos Vilmost kéri fel arra, hogy segítsen felderíteni egy, az apátságban történt különös halálesetet. Otrantói Adelmust, a fiatal kora ellenére is nagy tekintélynek örvendő miniatúrafestőt egyik reggel a kecskepásztor holtan találta. Viharos éjszakán történt a tragédia, meg sem lehetett állapítani, a szerencsétlen vajon melyik ablakból zuhant ki. Gyanúra adott okot viszont az, hogy másnap egyetlen nyitva hagyott ablakot sem találtak, ráadásul az ablakok olyan magasságban vannak, hogy azokon képtelenség véletlenül kiesni.

Vilmos a tőle elvárt tapintattal és ravaszsággal lát neki a nyomozáshoz Adso segédletével. Hamarosan újabb halálesetek történnek. A nyomok az apátság féltve őrzött könyvtárába vezetnek...

Forrás: moly.hu
KKS

ÉLET ÉS VIDÁMSÁG

Mi a másságot, különbséget elfogadjuk, szóhasználatunkban meg is figyelhetitek ezt. Legyetek ti is toleránsak és vidámak! Ránk számíthattok!

A centrifugázás helyett a „centifigurázás” vagy a „centizés” szavakat is használjuk.

A pupillát „pipullának” is mondjuk.

A kettős állampolgárságot „kettes állampolgárságként” is elfogadjuk, ellentétben azokkal, akik az elsővel sem értenek egyet.

Megértjük, ha valaki ideiglenes lakcímre jelentkezik, de azt is, ha „idétlenesre”.

Egyetértünk azokkal, akik egész életükben dicsérik az Urat és azokat még jobban, akik „életfogytig” teszik ezt.

Igyekszünk megőrizni nyugalmunkat ha valami elkalodlik, de az meg egyenesen felvidít, ha ugyanerre csak az „elkajlodik” szót halljuk.

A csetepaté szót nem szeretjük, mert az legtöbbször a másság, különbség elutasításából következik, de a „csatapaté” használatára megenyhülünk.

Iklódyék, Kisvárdá

Gyülekezeti honlapjaink:

Békásmegyer: www.megbekelestemplom.hu

Kispest: www.meltosagnapja.hu

Kisvárdá: www.galilea.hu

Krisztus Szege Kápolna: www.lelkeszi.hu

Nyíregyháza: www.metkapolna.hu

Szeged: www.metszeged.hu

RÍMELŐ

Babits Mihály:
Októberi ájtatosság

Távozzál el Uram éntőlem.
Jób Könyve

A kórus padján, honnan a rácson át
látni a templom sok kicsi villanyát
mert az imát villany kíséri
s uj tüze régi Urunk dicséri:

Mért zengem a csúf, kór kicsinyek hadát,
a földi szégyent, béka-egércsatát,
a halni születőknek éltét,
únt bajok újszerű visszatértét?

a kórus padján egymagam ülök én,
mint egy kárvallott, elkeserült legény,
bárány-e, bárány-e vagy farkas?
Szól a litánia: lelkem, hallgass!

Tán azt hiszem, hogy sok kicsi sokra megy?
Pedig a soknál mennyire több az egy,
az Egy, aki *Valaki*, mégis,
akire hallgat a föld is, ég is.

Uram, ki úr vagy száz seregek fölött,
teremtesz és ki ellened, eltöröd,
világokat vegyítesz, sujtasz,
s lelket a lomha rögökben gyujtasz,

Egész világunk mind csupa látomás,
folytatott álom, lassu lidércnyomás,
de legcsodásabb látomásunk
te vagy, Urunk, te vagy, égi másunk!

te, kit magasztal a zenit és nadír
a jármod édes és a csapásod ír:
jármodba fogj be, csapj meg engem,
mért nem örök diadalmad zengem?

Te a nagy Álom, te vagy a fő Lidérc:
a tested lélek, hanem a lelked érc,
érclelkeddel lelkünkre fekszel,
századok ülnek el és növekszel.

Kórus padjáról, halld, sűrű rácson át
küldöm tehozzád, Isten, ez új imát:
hatalmas vagy földön és égen:
adj, magad ellen, erőt énnékem!